

“STOPAMA SV. FRANJE ASIŠKOG”

MEĐUPROVINCIJSKO HODOČAŠĆE NOVAKA U ASIZ, 2012.

Program hodočašća

Organizator: Novicijat Bosne Srebrene

PONEDJELJAK

9. travnja

Dolazak na ručak na Visovac u 12.30 sati. Polazak s Visovca u 13.30 sati. Dolazak na Trsat u 18.00 sati: za novake Humca, Livna i Visovca; večera (19.00 sati) i prenoćište na Trsatu. Ujutro im se pridružuju i trećoredci s Krka (meštar i dva novaka).

SVETA GORA

05.30: polazak za Asiz (doručak je pola sata prije); za vrijeme putovanja molitva Časoslova; ručak-sendvič; Braću Slovence pokupiti na odmaralištu DUINO NORD (iza Trsta; oko 7.30 sati)

07.40: Jutarnja i Služba čitanja

09.00: doručak, s pola sata odmora na odmaralištu CALSTORTA NORD (prije Venezije)

12.00: Gospin pozdrav, krunica i Srednji čas

13.30: ručak, s pola sata odmora na odmaralištu TEVERE OVEST (poslije Cesene)

15.00: dolazak u Asiz

- prvo se prijaviti autobusom na CHECKPOINT (izvaditi kartu za autobus)
- smjestiti se kod sestara (samice za meštre i vozača, a za novake višekrevetne sobe)

16.00: razgledavanje svetišta **sv. Damjana**

17.00: sv. misa u crkvi sv. Damjana, predvodi *fra Bogdan Knavs*

19.00: Večernja u Porcijunkuli (na talijanskom)

20.00: večera u kući kod sestara gdje smo smješteni

21.00: Povečerje

22.15: zatvara se kapija

UTORAK

10. travnja, Asiz

KRK

07.00: Jutarnja i Služba čitanja (poslije doručak u 7.30 sati)

08.00: polazak za Greccio; usputno razgledavanje svetišta **Rivotorto**

10.00: razgledavanje svetišta **Greccio**

11.00: sv. misa u Greccio-u, *fra Joso Živković*, OFMTor

12.15: odlazak u **Fonte Colombo** (po dolasku zajednički ručak – „lunch packet“)

Gospin pozdrav i Srednji čas u autobusu. Iz Fonte Colomba krenuti u 14.00 sati

14.30: razgledavanje svetišta **La Foresta** (razgovor s članom zajednice „Mondo X“)

15.30: polazak iz La Foreste

16.00: razgledavanje svetišta **Poggio Bustone** (povratak u Asiz u 16.40 sati); krunica u autobusu

19.00: Večernja u **Porcijunkuli** (na talijanskom)

20.00: večera u kući boravka

21.00: Povečerje

SRUJEDA

11. travnja, Rivotorto, Reatinska dolina

LIVNO

07.00: Jutarnja i Služba čitanja (poslije doručak u 7.30 sati)

08.30: sv. misa u **Porcijunkuli**, predvodi *fra Franjo Vrgoč/fra Marko Ešegović* (poslije sv. mise osobna molitva i razgledavanje svetišta do 12.30 sati)

12.45: Srednji čas (u kući boravka)

13.00: ručak

14.30: posjet samotištu **Carceri**, polazak kombijima u 14.15 sati! (osobni molitveni trenutak do 17.00 sati, zatim pješice do sv. Damjana na Večernju u 19.00 sati)

20.30: večera

21.15: Povečerje

ČETVRTAK

12. travnja, Porziuncola, Carceri

Urednik: fra Marko Ešegović
 Tekst priredio: fra Goran Barešić
 Grafički dizajn: fra Želimir Gogić

Odgovorna osoba: fra Marko Ešegović
 tel/fax: 00387/34-201-390
 mobilni: 00387/63-994-901
 e-mail: novicijat.bs@gmail.com

VISOVAC

- 07.00: Jutarnja i Služba čitanja (poslije doručak u 07.30 sati)
 08.15: polazak od sestara za **Sacro Convento**. Autobus nas ostavlja na parkingu „San Pietro“ koji je ispod samostana
 09.00: sv. misa u Cappella della Pace, predvodi fra Jure Šimunović
 10.00: organizirano razgledavanje **svetišta sv. Franje** (poslije toga do 13.00 sati osobno razgledavanje: **Chiesa Nuova** - Franjina rodna kuća, **Santa Chiara** – bazilike sv. Klare, **San Rufino** – crkva/katedrala sv. Rufina, prvog asiškog mučenika, **Santa Maria Maggiore**, prvo biskupsko sjedište, biskupski dvor...) Autobus nas uzima na parkingu „Porta Nuova“ iznad sv. Damjana
 13.30: ručak (Srednji čas u kapelici u 12.50 sati)
 14.00: slobodno vrijeme za kupovinu i šetnju
 19.00: Večernja u Porcijunkuli
 20.00: večera
 21.15: Povečerje

PETAK

13. travnja, Sacro Convento

SUBOTA

14. travnja, La Verna HUMAC

- 07.30: Jutarnja i Služba čitanja (poslije doručak u 8.00 sati)
 08.45: polazak za **La Vernu**; kronicu izmoliti u autobusu
 10.30: smještaj i razgledavanje svetišta La Verna
 12.30: ručak (u samostanu na La Verni)
 15.00: Srednji čas i procesija iz crkve do kapelice stigmata
 17.30: sv. misa i Večernja u jednoj kapeli, predvodi fra Slavko Soldo
 19.30: večera u samostanu na La Verni (poslije večere druženje); Povečerje osobno izmoliti

TRSAT

- 07.30: Jutarnja i Služba čitanja u jednoj kapeli (poslije doručak u 08.00 sati u restoranu na La Verni)
 08.45: polazak za Padovu (ručak u putu: „lunch packet“); u putu pogledati film o sv. Franji
 10.15: odmor od 15 minuta na odmaralištu BEVANO EST (poslije Cesene)
 11.00: Gospin pozdrav, krunica i Srednji čas
 11.40: odmor od 20 minuta za ručak na odmaralištu PO EST (prije Padove)
 13.00: dolazak u **Padovu** i razgledavanje **bazilike sv. Ante** (do 14.30 sati)
 15.00: sv. misa u **svetištu sv. Leopolda Mandića** u Padovi, predvodi fra Zoran Bibić
 16.00: polazak za Trsat
 17.30: Večernja molitva
 18.00: braću Slovence ostavljamo na odmaralištu DUINO SUD (prije Trsta)
 20.00: dolazak na Trsat (večera u 20.30 sati, a noćni mir u 22.00 sata)
 prenoćište na Trsatu za novake Visovca, Livna i Humca (sutradan – u ponedjeljak – nakon doručka novaci se vraćaju u svoje novicijate)

NEDJELJA

15. travnja, Padova

Klanjamo ti se, presveti Gospodine Isuse Kriste, ovdje i u svim crkvama tvojim koje su na cijelom svijetu, i blagoslivljamo te, jer si svetim križem svojim svijet otkupio.

O sveta gozbo, na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se naptunja milosti i daje nam se zalog buduće slave.

ANIMIRANJE LITURGIJE - svakoga dana magistri sa svojim novacima predvode sv. misu, kronicu i časoslov (Jutarnja, Srednji čas, Večernja i Služba čitanja) po sljedećem rasporedu: utorak – Sveta Gora, srijeda – Krk, četvrtak – Livno, petak – Visovac, subota – Humac, nedjelja Trsat. Molitvene točke koje nisu naglašene u programu određuje predvoditelj toga dana kad će se i gdje moliti!

MISAL I MISNA ČITANJA ponijet će organizator hodočašća. No, predvodnik misnog slavlja može propovijedati na temu dnevnog Evanđelja ili prema nadahnuću mjesta i vremena. Njegovi novci čitaju misna čitanja, ministriraju, predvode pjevanje i sl.

NOVACI sa svojim mešтром neka pripreme – za svoj dan animiranja liturgije – i nešto o mjestima koja posjećujemo toga dana. Taj uradak mogu izreći bilo u autobusu dok putujemo do mjesta, bilo u samom mjestu!

CELEBRET, ALBU i ŠTOLU odgovarajuće boje neka svećenici ponesu sa sobom.

HABITE nosimo na sebi od početka putovanja (s Trsata) do povratka na Trsat.

VRIJEME U ASIZU možemo očekivati hladnije i kišovito, dobro bi bilo ponijeti i topliju odjeću s kišobranima ili kabanicama.

BR.	NOVICIJAT	NOVACI	MEŠTRI	UKUPNO
1.	SVETA GORA	1	1	2
2.	TRSAT	5	2	7
3.	VISOVAC	8	1	9
4.	HUMAC	6	1	7
5.	LIVNO - GORICA	7	2	9
6.	TREĆOREDCI - KRK	2	1	3
7.	Vozač autobusa	-	-	1
UKUPNO		29	8	38

GORICA - LIVNO

1. Fra Danijel Šantić
2. Fra Ivanko Martinović
3. Fra Nediljko Šibenik
4. Fra Ivan Juroš
5. Fra Silvio Zlatarević
6. Fra Darko Livančić
7. Fra Mario Dadić
8. *Fra Marko Ešegović*
9. *Fra Franjo Vrgoč*

VISOVAC

1. Fra Ivan Đuzel
2. Fra Ivan Grubišić
3. Fra Jerko Kolovrat
4. Fra Petar Komljenović
5. Fra Dejan Međugorac
6. Fra Ante Prološčić
7. Fra Kristian Radas
8. Fra Milan Sladoja
9. *Fra Jure Jurić Šimunović*

SVETA GORA

1. Fra Benedikt Dejan Emberšič
2. *Fra Bogdan Knavs*

KRK (trećoredci)

1. Fra Jurica Galić
2. Fra Dario Micanić
3. *Fra Joso Živković*

HUMAC

1. Fra Jure Barišić
2. Fra Ante Jelavić
3. Fra Robert Kavatelj
4. Fra Robert Pejičić
5. Fra Jozo Hrkać
6. Fra Vinko Šarac
7. Fra Slavko Soldo

TRSAT

1. Fra Ivica Pečnik
2. Fra Stjepan Hrkać
3. Fra Vedran Kos
4. Fra Andro Tomislav Gluščić
5. Fra Stipan Saraf
6. Fra Zoran Bibić
7. Fra Krunoslav Kolarić

ŽIVOT SV. FRANJE

Asiz, 1181/1182.

Rođenje sv. Franje u obitelji imućnog trgovca Petra Bernardonea.

Rim, 1198.

Pontifikat pape Inocenta III.

Perugia, 1202. - 1203.

Franjo je nakon rata između Perugie i Asiza odveden u ropstvo u Perugiu.

Perugia - Asiz, 1203.

Nakon jednogodišnjeg ropstva pušten je uz očevu otkupninu.

Asiz, oko 1204.

Susret s gubavcem, Franjo silazi s konja i ljubi gubavčevu ruku.

Apulija, 1205.

Put u Apuliju, povratak preko Spoleta.

Spoleto, 1205.

San u Spoletu. Gospodin se objavljuje Franji u snu.

Rim, oko 1206.

Hodočašće u Rim, glas s križa u Sv. Damjanu. Propeti Krist progovara Franji s križa „*Franjo, idi i popravi Crkvu koja se ruši*“.

Asiz, 1206.

Nakon što ga se otac odriče, Franjo pred asiškim biskupom svlači odjeću u znak potpunog razvlaštenja.

Asiz, 1207. - 1208.

Popravljanje triju kapela: Sv. Damjana, sv. Petra i sv. Marije Anđeoske - Porziuncole.

Asiz, 24. II. 1209.

Evandjelje o poslanju apostola, prvi drugovi (Mt 10, 5).

Rim, 1210.

Usmena potvrda prvog *Pravila*. Franjo dolazi pred papu Honorija III. i traži dopuštenje da živi sveto Evandjelje.

Asiz, 1212.

Misijsko putovanje u Siriju, iskrcavanje u Dalmaciji. Franjo želi biti misionar i svjedočiti za Krista i umrijeti mučeničkom smrću. Ali nevjere ga na putu za Siriju odvodi na dalmatinsku obalu.

Asiz, 1213.

Oblik života dan sv. Klari.

Asiz-Maroko 1213. - 1214.

Misijsko putovanje u Maroko.

Asiz, 1214./1215.

Povratak u Italiju.

Lateran, 1215.

IV. lateranski koncil. Zabrana osnivanja novih redova.

Rim, 1216. - 1227.

Pontifikat pape Honorija III.

Porcijunkula, 1217.

Kapitul o Duhovima u Porcijunkuli, podjela Reda na provincije.

Firenza, 1217.

Susret kardinala Hugolina s Franjom. Franjo se želi vratiti u Francusku ali ga kardinal Hugolin susreće u Firenci i nagovara da ostane u Italiji.

Livno - Visovac

BOSNA I HERCEGOVINA

Livno - Kamensko (granični prijelaz)

HRVATSKA

Trilj - Bisko (uključenje na autoput A1) - Izlaz Skradin (slika i upute ispod).

1. Krenite na izlaz 21-Skradin prema 56
2. Priključite se na čvor Skrad
3. Nastavite po A1 čvoru Skradin
4. Skrenite desno na Rutu 56 (putokaz za Skradin)
5. Skrenite lijevo na Rutu 6074
6. Ruta 6074 skreće blago lijevo i postaje Ruta 6075

ČVOR "SKRADIN"

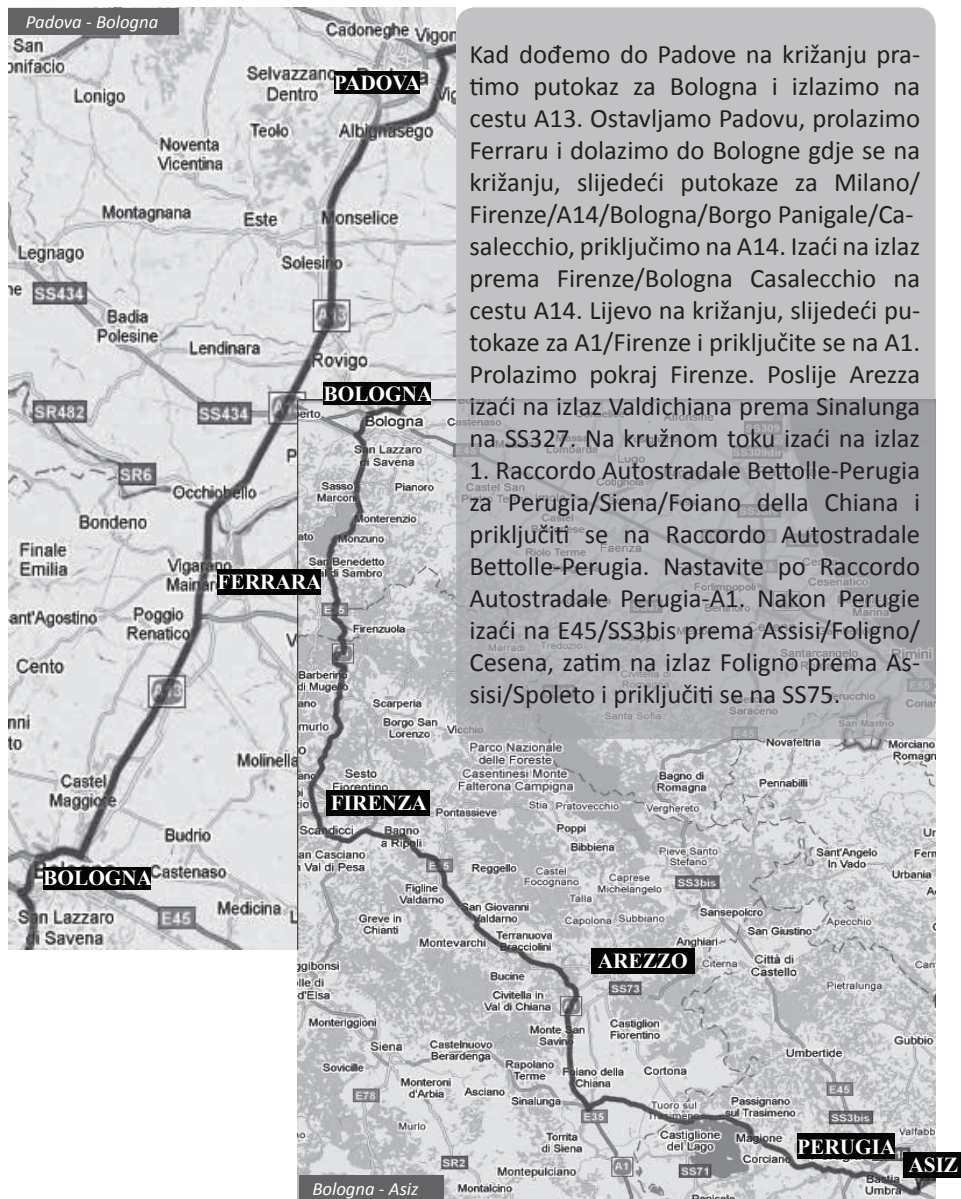
Čvor "Skrad" i putanja do Visovac

Visovac - Trsat

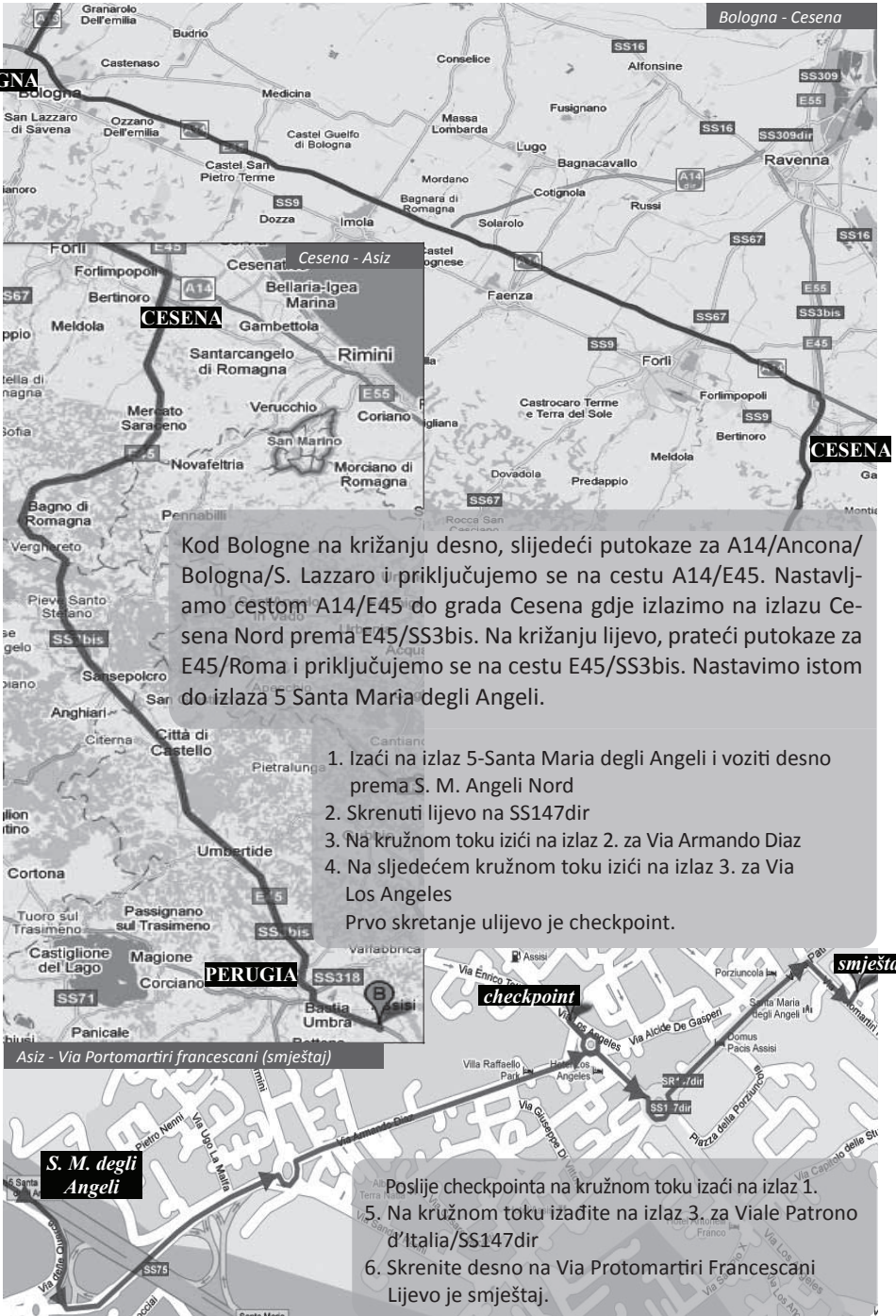
Trsat - Asiz

Kad dođemo do Padove na križanju pratio putokaz za Bologna i izlazimo na cestu A13. Ostavljamo Padovu, prolazimo Ferraru i dolazimo do Bologne gdje se na križanju, slijedeći putokaze za Milano/Firenze/A14/Bologna/Borgo Panigale/Casalecchio, priključimo na A14. Izaći na izlaz prema Firenze/Bologna Casalecchio na cestu A14. Lijevo na križanju, slijedeći putokaze za A1/Firenze i priključite se na A1. Prolazimo pokraj Firenze. Poslije Arezza izaći na izlaz Valdichiana prema Sinalunga na SS375. Na kružnom toku izaći na izlaz 1. Raccordo Autostradale Bettolle-Perugia za Perugia/Siena/Foiano della Chiana i priključiti se na Raccordo Autostradale Bettolle-Perugia. Nastavite po Raccordo Autostradale Perugia-A1. Nakon Perugia izaći na E45/SS3bis prema Assisi/Foligno/Cesena, zatim na izlaz Foligno prema Assisi/Spoletto i priključiti se na SS75.

Druga ruta od Bologne do Asiza preko grada Cesena prikazana je na sljedećoj stranici.

Sorelle Missionarie di Maria

Kuća boravka u Asizu

Sorelle Missionarie di Maria

Via Protomartiri francescani 19, Assisi

tel: 0039-075-804-1106

www.fmm-italia.pcn.net

Puni pansion

Helene de Chappotin

Bretanji. Nakon sretnog djetinjstva duboko ju potresa smrt rođaka, za kojim joj umiru i dvije sestre. Sve to vrijeme Bog ju je pripremao s velikom ljubavlju i nježnošću. Sve je više žedala za onim što je nazivala apsolutnim. 1856. god. doživljava duhovno iskustvo koje je obilježilo cijeli njezin život – Bog joj objavljuje svoju ljubav i ljepotu. Tada shvaća da je pozvana na posvećeni život.

Usljedio je razdoblje traženja i čekanja označeno iznenadnom majčinom smrću koja nije mogla razumjeti njezin poziv. Ovo je vrlo bolno razdoblje za Helenu tako da odgađa svoje planove. 1860. god. stupa u red Klarisa u Nantesu. Samo godinu poslije bolest ju prisiljava da napusti Red. Četiri godine kasnije dolazi kod Sestara Marije Reparatrice u Parizu. Primivši ime Marija od Pasije, poslana je u misiju u Indiju gdje ostaje 11 godina. 1876. godine, uslijed nekoliko loših okolnosti, napušta Zajednicu s još 20 sestara. Vraća se u Rim i 6. siječnja 1877. godine papa Pio IX. priznaje joj osnivanje *Marijinih misionarki*. U miru je umrla u San Remu, Italija, 15. studenog 1904. Svetom je proglašena 20. listopada 2002. god.

NAJZNAČAJNIJE SVETICE I MUČENICE. Maria Assunta Pallota. Rođena je 20. kolovoza 1878. u gradu Force, u Italiji. Krštena je odmah sljedeći dan u pariškoj crkvi. U 12. godini prisiljena je pomagati seoskim radnicima da bi preživjela. Poslije postaje pomoćnicom seoskog krojača. O svom pozivu odlučuje 1897. god. i odmah sljedeće godine ulazi u red *Marijinih misionarki*. Poslana je u misiju u Kinu gdje umire 1905. godine od tifusa. 7. studenog 1954. god. papa Pio XII. proglašava ju blaženom.

Sedam mučenica. 1898. msgr. Francisco Fagolla, suradnik biskupa u kineskom gradu Shanxi posjetio je Rim tražeći zajednicu misionara. Susreo je Mariju od Pasije, koja je saslušala njegov zahtjev i nakon dugog razmišljanja prihvatila izazov. Mnoge sestre su to prihvatile, no bilo ih je izabrano samo sedam. Tih sedam otišle su iz Francuske služiti svojoj braći i sestrama u Shanxi. Tu su 1900. god. dale svoje živote za vjeru i one kojima su služile. Marija od Pasije čuvši vijest nazvala ih je „Mojih sedam žalosti i radosti“. Kanonizirane su 1. listopada 2000.

RAZVOJ. Danas ima 7.286 sestara iz 82 nacije i žive u 831 zajednici.

Kuća boravka

Sv. Damjan

“Ne vidiš li Franjo, da mi se ruši kuća? Zato pođi i popravi je!”

Convento San Damiano, 06081 Assisi (PG)

tel: 0039-075-812-273;

fax: 0039-075-819-349

e-mail: guardianosandamiano@libero.it

www.santuariosandamiano.org

16.00 - razgledavanje svetišta

17.00 - sv. misa

U jesen 1205. godine Franjo je dotaknut milošću Božjom prvi put stupio u crkvu sv. Damjana. Međutim, dok je molio dogodilo se

da je s velikoga bizantskog križa (koji se sada nalazi u bazilici sv. Klare) čuo poziv.

“Ne vidiš li, Franjo, da mi se ruši kuća? Zato pođi i popravi je!”

Franjo je drščući zburnjeno odgovorio:

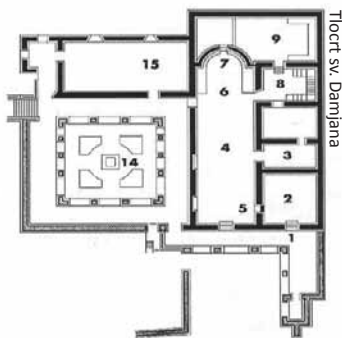
“Drage volje ću to učiniti, Gospodine!”

Početak 1225. godine Franjo se bolestan, noseći na tijelu Isusove rane nakratko vratio u sv. Damjan. U tom vremenu ovdje je napisao nekoliko kitica *Pjesme stvorova* ili *Pjesme brata sunca*. Kad je bolest uzela najviše maha (Isusove rane, sljepoća, iscrpljenost) iz nutrine mu je provrla pjesma koja se razlijevala cijelim svijetom. Tu je nastala i pjesma utješnica sv. Franje klarisama.

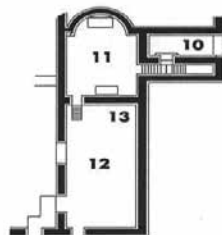

Mjesto na kojem je umrla sv. Klara

1. Ulaz
2. Kapela sv. Jeronima
3. Kapela sv. Križa
4. Crkva
5. Udubina u stijeni u koju je sv. Franjo bacio vrećicu s novcima kada ga svećenik u sv. Damjanu nije htio primiti
6. Kopija križa koji je progovorio sv. Franji
7. Otvor iza korskih sjedala
8. Mjesto na kojem su bile pokopane prve sestre
9. Oratorij, mjesto molitve prvih sestara
10. Mali cvjetnjak sv. Klare (do njega se dođe stepenicama)
11. Gornji Oratorij sv. Klare
12. Spavaonica sestara
13. Križ na zidu i cvijeće na podu – mjesto na kojem je 11. kolovoza 1253. umrla sv. Klara
14. Samostanski klaustar
15. Sestarska blagovaonica

Tlocrt sv. Damjana

1. Iz dvorišta skrenuti lijevo u Via Protomartiri francescani
2. Skrenite desno u Via Francesco Di Bartolo
3. Ponovo desno u Via Los Angeles
4. Na kružnom toku na izlaz 3. za Viale Patrono d'Italia, cesta SR147dir
5. Na sljedećem kružnom toku desno u ulicu Viale Giovanna si Savoia, cesta SS147
6. Na kružnom toku ponovo desno u ulicu Viale Vittorio Emanuele II, cesta SR147
7. Voziti ravno do parkinga

KRIŽ SV. DAMJANA

Original se nalazi u bazilici sv. Klare, a kopija u crkvi sv. Damjana. Ikonu je naslikao nepoznati sirski monah u 12. stoljeću. Njezino pravo ime je *Ikona proslavljenog Krista*. Također, valja napomenuti da je naslikana u skladu sa stilom četvrtoga evanđelja. Prvo što nam upadne u oči je da Krist nema trnovu krunu, nego zlatnu aureolu. Na ikoni nema niti jednoga znaka trpljenja ili smrti, samo slava. Uslišana je Kristova molitva: “*Oče, proslavi Sina svoga*” (Iv 17,1).

Ikona govori o dubokom otajstvu Krista - Riječi i opisuje borbu između svjetla i tame (usp. Iv 1,5). Ikona predstavlja konačan rezultat te borbe: Isusovo uskrsnulo tijelo se još više otkriva u svjetlosti jer je na crnoj pozadini, koja ima svoju simboličnu suprotnost u svjetlu. Cijelu ikonu okružuje crvena boja, simbol ljubavi. Predstavljena je kao dramatičan kraj pobjede svjetla nad tamom. U sjaju aureole oko Kristove glave vidimo konture križa. Sjaj i križ predstavljaju cijeli Isusov život, njegovo poniženje i proslavu. Ta kruna je puna utjehe. Sjeća nas, da se svaka trnova kruna može promijeniti u krunu slave, označava pobjedu života nad smrću.

Imena osoba koje se nalaze pod Isusovim rukama, slijeva na desno: Marija, Ivan, Marija Magdalena, Marija - Jakovljeva mati i stotnik.

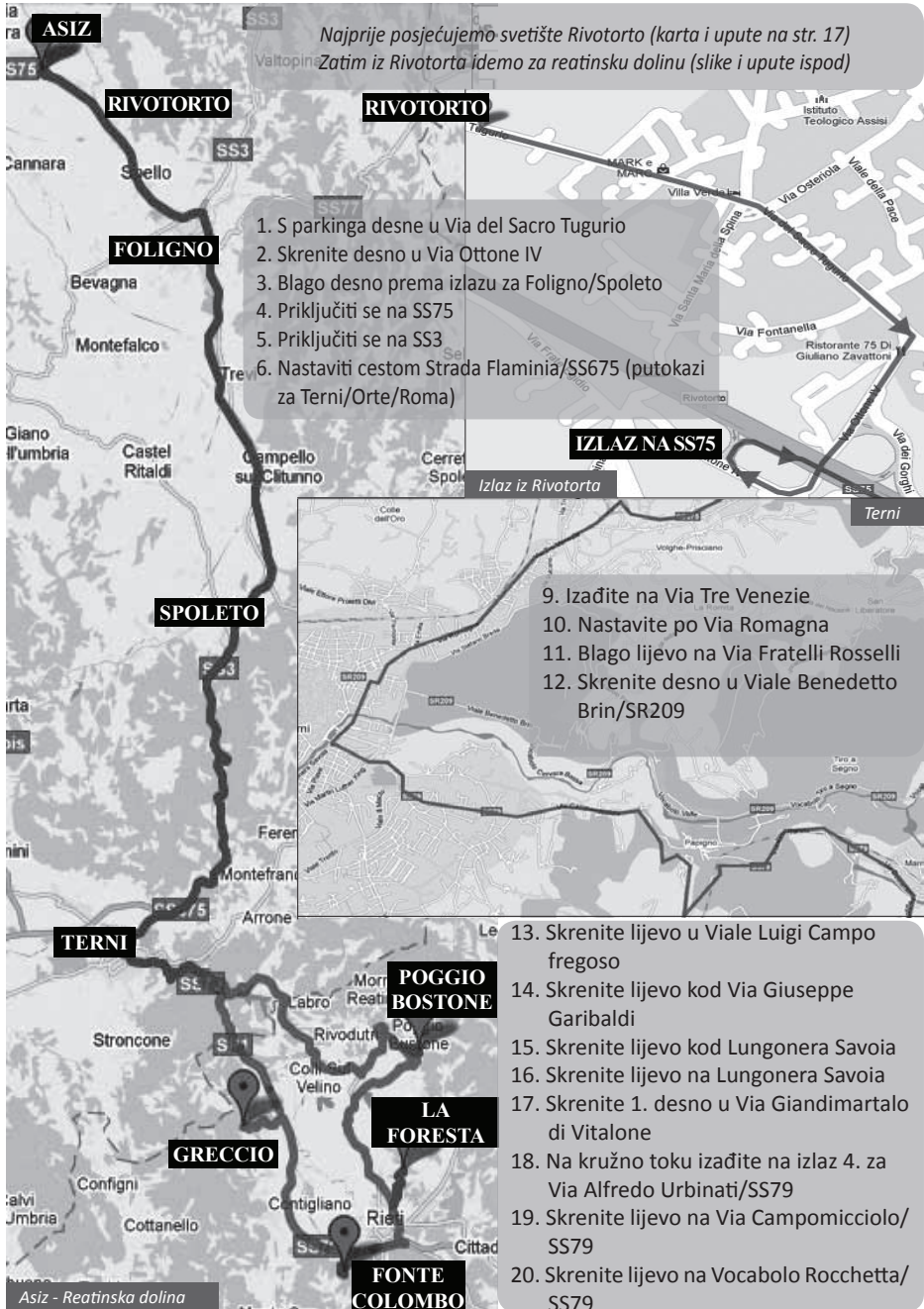
Zlatna pozadina predstavlja svjetlo jer su postali “djeca svjetla” (Iv 12,36). Na koncu opažamo da su svi slični: svi imaju velike oči, mala usta i jajoliko lice. Pogledamo li Krista, i na njemu otkrivamo iste poteze. Gornji dio ikone predstavlja Isusa koji odlazi svome Ocu, uokolo su anđeli. Kako snažnoga zagovornika imamo kod Oca! Kako je moguće da smo usprkos tome ipak žalosni i da se još bojimo? Odozgor je Očeva desnica koja blagoslivlja. Očev blagoslov je dar Duha Svetoga kojega je Isus zaslužio svojom smrću.

Križ sv. Damjana

Asiz - Reatinska dolina

KJK

Rivotorto

Prvo obitavalište braće

Santuario Rivotorto, Via della Regola 2
06081 RIVORTORTO DI ASSISI

tel: 0039-075-806-54-32

e-mail: rivotorto@sanfrancescoassisi.org
www.santuariorivotortoassisi.it

Razgledavanje svetišta

RIVORTORTO je mjesto novoga početka i nastavka života braće i Reda. Sadašnja neogotička crkva je iz 1854. Nastamba prve braće je rekonstruirana 1455.

godine. Jedino je vijugavi potocić izvoran (*rivotorto* - vijugavi potocić) u kojem su si prva braća prala noge. Ova slika nam je dovoljna da si ih predložimo okupljene oko Franje. Prvo boravište Franje i njegovih drugova bijaše dakle Rivotorto, kako nam bilježe i životopisci:

„Dotada su sretni otac i sinovi boravili u jednome mjestu nedaleko od Asiza koje se zove Rivotorto. Ondje se nalazila neka napuštena koliba. To mjesto bijaše tako tijesno da su ondje jedva mogli sjediti ili počivati. Dok su ondje boravili, vrlo često nisu imali ni kruha pa su jeli samo repu koju su u nestašici hrane isprosili. Čovjek je Božji na grede spomenute kolibe napisao imena pojedine braće da je svaki od njih, koji je želio počivati ili moliti mogao znati gdje mu je mjesto da u skučenosti tijesna prostora ne bi došlo do žamora koji bi narušio unutrašnju šutnju duha. Dok su braća boravila na tome mjestu, dogodilo se da je jednoga dana neki seljak onamo došao sa svojim magarcem da s njim u kolibi prenoći, a da ga braća ne bi otjerala, bodrio je svoga magarca riječima: ‘Uđi samo, uđi, jer ćemo biti korisni ovome mjestu.’ Kad je sveti otac to čuo, odmah je shvatio i seljakove riječi i nakanu; zbog toga je negodovao, a naročito zato što je sa svojim magarcem načinio veliku zbrku te je tako uznemirio svu braću koja su tada provodila vrijeme u šutnji i molitvi. Na to je čovjek Božji rekao braći: ‘Znam, braćo, da nas Bog nije pozvao da magarcu pripravljamo prenoćište, a ni zato da nas pohađaju ljudi, nego da ljudima tu i tamo propovijedamo o putu spasenja i da im pružamo spasonosne savjete. Mi se u prvom redu moramo baviti molitvom i zahvaljivanjem.’ Napustiše spomenutu kolibu da se njome služe siromašni gubavci, a sami se preseliše i smjestiše kod Svete Marije u Porcijunkuli. Pokraj crkvice su neko vrijeme boravili u kućici prije nego što su dobili crkvicu“ (*Leg. tr. drugova 55*).

Rivotorto

SVEMOGUĆI, VJEČNI...

Svemogući, vječni, pravedni i milosrdni Bože, podaj da mi slabi radi tebe vršimo ono što znamo da ti hoćeš i da uvijek hoćemo što se tebi sviđa, da iznutra očišćeni, iznutra prosvijetljeni i raspaljeni ognjem Duha Svetoga, uzmožnemo slijediti stope tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, i da samo po tvojoj milosti dođemo k tebi, Svevišnji, koji u savršenom Trojstvu i jednostavnom Jedinstvu živiš i kraljuješ i slavno vladaš, svemogući Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

Greccio

Jaslice, 1223.

KRK

Santuario Greccio, 02040 Greccio (RI)

tel: 0039-0746-750-127;

fax: 0039-0746-751-776

e-mail: ofm.greccio@tiscali.it

e-mail: fratingreccio@santuarivallesanta.it

www.santuarivallesanta.it

10.00 - razgledavanje svetišta

11.00 - sv. misa

Greccio (hrv. Grećo) je srednjovjekovno mještašće koje leži 705 metara nad morem. Franjo je ovdje bio prvi put 1217., iako je više prebivao na stijeni, često je dolazio u mjesto propovijedati. Braća su stigla na ovo mjesto malo kasnije, no ostali su sve do danas. Zašto baš ovdje, pojasnit će nam legenda. Stanovnici mjesta molili su Franju, oduševljeni njegovim propovijedima, da ostane sa njima. Ivan Velita, muž pobožan, odlučio je da će pripremiti prebivalište za Franju i njegovu braću. Legenda kaže da Franjo nije htio prihvatiti ponudu zbog troškova. No, na kraju ju je ipak prihvatio pod uvjetom da eremitorij bude udaljen od mjesta barem za razdaljinu koliko je kad se baci kamen. Molili su jedno dijete da baci baklju što dalje, a ona je na iznenađenje svih odletjela na stijenu koja je bila udaljena od mjesta dva do tri kilometra. Tu su uredili nekoliko ćelija i za braću.

Na mjestu gdje se 1223. slavilo Božić pet godina kasnije je izgrađena kapela, središte toga svetišta. Pod oltarnim stolom je stijena na kojoj je bio prostor za dijete Isusa. Freska zdesna prikazuje jaslice u Betlehemu, slijeva jaslice u Grecciu; obje su iz XIV. stoljeća.

U prednjem dijelu **kapele jaslica** možemo vidjeti, slijeva, metalnu posudu s posmrtnim ostacima Ivana Velite, Franjinoga prijatelja, koji je pripremio sve što je bilo potrebno za uprizorenje Isusovog rođenja.

PRVOTNI SAMOSTAN. Nekoliko koraka dalje i dolazimo do prvoga samostana u kojem su živjeli Franjo i prva braća. U blizini je **spavaonica**, najjednostavniji i najstariji dio ovoga mjesta. Dimenzije su joj vrlo malene: sedam metara u dužinu i niti dva u širinu. Ovdje je svaki brat imao svoj prostor za počinak, označen križem. Na kraju spavaonice možemo vidjeti u stijeni ćeliju sv. Franje.

SPAVAONICA I CRKVICI SV. BONAVENTURE. Oboje se nalazi na prvome katu. Sobe braće franjevac nalaze se zdesna i slijeva cijelom dužinom hodnika. Napravljene su u vrijeme kada je generalni ministar reda bio sv. Bonaventura. Prva soba nadesno bila je njegova. Na kraju hodnika su željezna vrata koja vode k šupljini blaženoga Ivana iz Parme i ćeliji sv. Franje. Crkvice je sagrađena iste godine kada je Franjo proglašen svetim, 1228. godine. Ima dva dijela: prvi je namijenjen vjernicima, drugi kornoj molitvi braće. Vidimo jednostavnost u kojoj su živjela prva braća; klupe, sjedala i rasvjeta još su iz prvih vremena. Ovdje se nalazi i drveni križ s početka XIV. stoljeća.

ORATORIJ SV. FRANJE. Oratorij se nalazi uz crkvicu sv. Bonaventure. Portret sv. Franje koji si briše suze predstavlja sveca koji veoma trpi, a ne sveca koji plače. Portret je naručila

Greccio, jedne od mnoštva izloženih jaslica

Franjina prijateljica Jakoba iz Settesolija godinu dana pred njegovu smrt. Nažalost, original se izgubio, a ovaj snimak je iz XIV. stoljeća.

ŠPIJLA BLAŽENOGA IVANA IZ PARME nalazi se na terasi blizu šume, odakle je pogled predivan. Ovdje je sedmi generalni ministar Franjinoga reda (1247. - 1257.) preživio 32 godine. Osudili su ga radi joakimskih ideja, a on se nakon toga povukao u samoću. Papa ga je rehabilitirao 1289. i imenovao apostolskim nuncijem u Carigradu. Umro je putujući na novu službu, u starosti od 81 godine. Šupljina špilje duga je 3 metra, 1.2 široka i 1.6 visoka. Blaženi Ivan bio je uzor strpljivosti, molitve i poslušnosti Crkvi.

ČELIJA SV. FRANJE se nalazi nekoliko metara iza šupljine Ivana iz Parme. Iznad mjesta, kamo je Franjo odlazio na molitvu i razmatranje, nalazi se kapela koju je 1712. dao postaviti papa Klement XI. Nakon potresa je obnovljena, 1948. godine.

NOVA CRKVA je sagrađena 1959. godine po nacrtima arhitekta Carpicecija i posvećena je Mariji Bezgrešnoj. Ovdje možemo vidjeti stalne jaslice izdubljene u drvu, koje predstavljaju različite prizore iz Svetoga pisma.

Iz ljubavi prema čovjeku Bog postade čovjekom, iz ljubavi prema Bogu Franjo postade tako bliz i drag čovjeku.

Fonte Colombo

Franjevački Sinaj; Potvrđeno pravilo 1223.

KIK

Santuario Fontecolombo, 02100 RIETI - Fontecolombo

tel: 0039-0746-210-125

fratfontecolombo@santuarivallesanta.it

www.santuarivallesanta.it

Zajednički ručak

Razgledavanje svetišta

14.00 - polazak u La Forestu

Malo dalje od Rietija, na nadmorskoj visini od 547 metara, nalazi se mjesto koje je nekada pripadalo benediktinskoj opatiji iz Farfare. Naziva se po studencu koji se nalazi duboko u šumi i kojega je Franjo nazvao *Fons Columbarum* (Studenac golubova), odakle ime Fonte Colombo. U razdoblju nakon 1217., kada je Franjo prvi put došao u taj kraj, ovdje su se dogodila dva važna događaja u njegovom životu: Božje nadahnuće i potvrda Pravila te operacija očiju.

BOŽJE NADAHNUĆE I POTVRDA PRAVILA. Franjo je ovamo došao 1223. s braćom Leonom i Bonicijem, s molbom Gospodinu da mu razjasni Božju volju glede važnih poglavlja u Pravilu, koje je konačno morao napisati i dati Svetoj Stolici. Četrdeset dana je postio i sabrano molio te ga napisao po Božjem nadahnuću. Kada se to doznalo, u Fonte Colombo je stigla skupina gvardijana s vikarom reda, bratom Ilijom, da bi mu rekli da je Pravilo prezahtjevno i da ga nisu sposobni ispunjavati. Franjo je, duboko razočaran, lice okrenuo prema nebu i molio Gospodina da braći dadne razumjeti da je Pravilo Božja volja.

Pravilo je potvrdio papa Honorije III. 29. studenog 1223. i upravo je radi toga događaja Fonte Colombo prozvan franjevačkim Sinajem; kako je na Sinaju Bog progovorio Mojsiju i dao mu zapovijedi, tako je na ovoj gori Gospodin Franji dao Pravilo. Taj je prizor uprizoren na reljefu u crkvi zdesna.

OPERACIJA NA OČIMA. Franjo je posljednji put došao u Fonte Colombo u siječnju 1226., radi operacije na očima; to su zahtijevali kardinal Hugolin i brat Ilija, vikar reda. Liječnik mu je s užarenim željezom palio sljepočnice.

Nad vatrom je učinio znak križa i pozvao liječnika da napravi svoj posao. Brat Leon priča da su svi pobjegli od straha, a kad su se vratili, Franjo ih je prekoravao zbog malovjernosti. Rekao im je da nije osjetio niti najmanje boli. Sve se to dogodilo u eremitoriju koji je postojao i prije Franjina dolaska i jedno je od najzanimljivijih mjesta u tom svetištu.

MARIJINA KAPELA ILI KAPELA MARIJE MAGDALENE. Vrlo jednostavna crkvića postojala je još za Franjina života. Najvjerojatnije je bila izgrađena u XII. stoljeću ili ranije.

U apsidi su ostaci fresaka bizantskoga stila iz XII. stoljeća. Na lijevom prozoru je narisano slovo T (*tau*), koje stručnjaci pripisuju sv. Franji jer ga je rado risao pod svoje riječi na zidove među kojima se nalazio. T je svetopisamski znamen oproštenja i pralik križa po kojemu nas je Gospodin oslobodio. O tom znamenju govori prorok Ezekiel u devetom poglavlju.

KRIŽNI PUT. Pred kapelom sv. Magdalene počinje drvored koji se spušta do šume i vodi do *Svete špilje (Sacro speco)* u kojoj je Franjo napisao Pravilo. Križni put je bio napravljen

Fonte Colombo

1. Iz Greccia do ulaza na autoput vraćamo se putem kojim smo došli.
2. Skrenite desno za ulaz na SS675

GRECCIO**ULAZ NA SS675****IZLAZ Via Tancia****ULAZ NA SS675/SS79****SP45b**

6. Izđite na izlaz prema Via Tancia
7. Skrenite lijevo na Via Tancia
8. Skrenite lijevo na SP45b
9. Nastaviti dalje cestom SP45b do Fonte Columba

FONTE COLOMBO

Dolazak u Fonte Colombo

oko 1600. godine i ima 14 postaja koje su postavili za vrijeme sv. Leonarda Portomauricijskoga 1745.

SVETA ŠPILJA (SACRO SPECO). Po završetku stepenica, ulazimo u otvor u stijeni: to je najvažnije mjesto na toj gori, tu je Franjo 1223. postio i molio četrdeset dana i pisao Pravilo. Nad Svetom špiljom nalazi se kapela

sv. arkanđela Mihaela. Na ulaznim vratima je ploča koja podsjeća da je ovo mjesto posjetio papa Siksto IV. Oko *Svete špilje* je *Sveta šuma* koja se nikad ne siječe. Nažalost, većina stogodišnjih panjeva je nestala.

SAMOSTAN SV. BERNARDINA. Nasuprot kapeli sv. Magdalene je prvotni samostan koji datira s početka XV. stoljeća kao kuća novicijata. Popnemo li se stepenicama, dolazimo do sobe koju je Franjo 1217. godine primio na dar zajedno s kapelom sv. Magdalene i šumom. Tu se dogodila i operacija Franjinih očiju.

Fonte Colombo, pogled iz zraka

La Foresta

Pjesma brata sunca 1224.

KIRK

Santuario La Foresta, Santuario S. Maria -
Mondo X, 02100 Rieti - La Foresta

tel-fax: 0039-0746-200-085

www.santuariavallesanta.it

14.30-15.30 - obilazak svetišta i
razgovor s mladićima na liječenju

La Foresta

Svetište La Foresta leži pet kilometara od Rietija i 526 metara nad morem. Pored njega je široka dolina kroz koju po gorskom koritu teče *Acqua Marina*, a okružuju je kestenove i hrastove šume. Kako to da je Franjo došao k Sv. Fabijanu?

Ljeti 1225. jako je oslabilo Franjino zdravlje: kardinal Hugolin pismeno je posredovao i pozvao Franju da dođe u Rieti u kojem su liječnici i papa Honorije III. sa svojim dvorom.

Franjo se odazvao pozivu te se u društvu četvorice braće, Leona, Bernarda, Anđela i Masea, uputio iz Asiza u Rieti. Pred ulazak u mjesto predosjetio je oduševljenje ljudi zbog njegovog dolaska. Da bi tome izbjegao, sakrio se kod crkve Sv. Fabijana, danas *S. Maria della Foresta (Sv. Marija u Šumi)*. Tu ga je primio svećenik koji je brinuo za crkvicu sv. Fabijana.

Posjetio ga je njegov generalni vikar, brat Ilija. Kad je ovaj vidio da je Franjino zdravlje loše, odmah mu je preporučio liječenje, kao uostalom i kardinal Hugolin, štoviše, rekao je da želi biti nazočan kad liječnik započne svoj zahvat da bi ga hrabrio.

Brat Ilija je u tim danima postao očevidac dva događaja: čuda s grožđem i nastanku nekoliko kitica *Pjesme brata sunca*.

No mještani Rietija uskoro su doznali gdje je Franjo. Nakon što su posjetili Franju, skrenuli su u vinograd i grožđem utazili svoju glad. Svećeniku, koji je imao samo taj vinograd, nije se to свидjelo i jako se razljutio na svog gosta. To je u srcu boljelo svećenika, i on se pokajao što je primio svetog Franju u svoju crkvu. Budući da je Bog objavio svetom Franji što svećenik misli, pozva ga k sebi i reče mu: "Dragi oče, koliko ti mjera vina donosi taj vinograd u godini kada najbolje urodi?" On odgovori: "Dvanaest mjera". Sv. Franjo reče: "Molim te, oče, da sa strpljivošću podneseš moj boravak ovdje još nekoliko dana, jer ovdje nalazim veliki mir, i iz ljubavi prema Bogu i prema meni siromahu dopusti svakome čovjeku da uzme grožđa iz tvog vinograda. Ja ti pak obećajem s Božje strane i u ime moga Gospodina Isusa Krista da ćeš dobiti mjesto dvanaest mjera dvadeset".

Svećenik se pouzda u Franjino obećanje i velikodušno prepusti vinograd onima koji su dolazili k njemu. I gle čuda: vinograd je bio opustošen i obran tako da je jedva ostao koji grozd. No kad je došlo vrijeme berbe, svećenik skupi ostatke, metne ih u bure, zgnječi ih i prema Franjinu obećanju dobi dvadeset mjera najboljeg vina (CV 19).

1. Iz Fonte Colomba do ulaza na autoput vraćamo se putem kojim smo došli
2. Blago desno za ulaz na SS675/SS79
3. Nastavite po SS4
4. Krenite na izlaz Rieti Est prema Terni/Leonessa
5. Skrenite desno na SS579
6. Skrenite desno na Via Salaria/SS579
7. Skrenite lijevo za ostajanje na Via Salaria/SS579
8. Nastavite po Via Angelo Maria Ricci/SP7
9. Desno cestom Via Foresta

Dolazak u La Foresta

LA
FORESTA

Franjino stanje se nakon pedeset dana još pogoršalo. Jedne noći imao je posebno jake bolove i molio Gospodina za pomoć. Neki glas mu je zajamčio:

“Raduj se i kliči u svojim bolestima i nevoljama. Smatraj se ubuduće tako sigurnim kao da se već nalaziš u mojem kraljevstvu.”

U zahvalu dragome Bogu za obećani vječni život, Franjo je sastavio *Pjesmu brata sunca*.

Pjesnik Johannes Joergensen je 1903. zapisao o Rietskoj dolini:

“Vidjela si velike stvari, o sveta Rietska dolino; oko drevnih samostana žive velika sjećanja, te pobožnome hodočasniku oživljuju jednostavnu i slavnu povijest najvećega čovječjega sina nakon Krista”. Zatim dodaje, da su ovo mjesto i ova biskupija najfranjevačkiji u Italiji.

Članovi zajednice "Mondo X" u vrtu

Poggio Bustone

Prvo poslanstvo mira; "Dobar dan, dobri ljudi!"

KRIK

Santuario Poggio Bustone, Ple Missioni
francescane, 02018 Poggio Bustone (RI)

tel: 0039-0746-688-916;

e-mail: convpbustone@libero.it

fratipoggiobustone@santuarivallesanta.it
www.santuarivallesanta.it

16.00-16.40 - razgledavnje svetišta

Pred kraj 1208. jedna je mala skupina pokornika, kako su se najprije nazivali Franjo i njegova braća, napustila Asiz. Došavši do Foligna i popevši se

prema brdu, ugledali su prekrasnu Rietsku dolinu. Put ih je vodio prema Poggio Bustoneu. Upravo je u tom kraju njihova mala skupina osjetila ljubaznost. Dobili su prenoćište u eremitoriju sv. Jakova apostola. Jednaku ljubaznost su im pružali po cijeloj Rietskoj dolini. Sada razumijemo zašto je Franjo ljude u tom kraju pozdravljao sa **"Dobar dan, dobri ljudi!"**

POGGIO BUSTONE - MJESTO POMIRENJA I OTKRIVENJA. Jednoga dana, dok je prebivao u eremitoriju nad Poggio Bustoneom, Franjo je s gorčinom razmišljao o svojim grijesima iz prošlosti, no kako mu je bilo otkriveno da su mu oprošteni svi grijesi, bio je napunjen nebeskim veseljem Svetoga Duha. Na istom mjestu otkriveno mu je i da će njegov red čudesno porasti brojem braće.

PRVO POSLANSTVO MIRA. Nakon tog otkrivenja, Franjo je želio izvršiti apostolsko poslanje na koji je bio pozvan njegov red.

Kad se nađoše na okupu osmorica tada ih je blaženi Franjo sve pozvao k sebi i po dvojicu ih je odvojio za četiri kraja svijeta pa im je rekao: "Idite, predragi, dvojica po dvojica u različite krajeve svijeta, navješćujte ljudima mir i pokoru za oprostjenje grijeha!"

OBILAZAK SVETIŠTA. Poggio Bustone leži 750 metara nad morem. S ovog se mjesta vidi cijela Rietska dolina. Samostan i crkva nalaze se približno 800 metara nad morem. Jednobrodna crkva sv. Jakova starijega iz XIV. stoljeća je vrlo jednostavna, na ulazu zdesna je sv. Anto Padovanski s Djetetom Isusom. Slijeva na zidu nalazi se Sveta obitelj, a dolje je Poggio Bustone nad kojim bdiju sv. Franjo i sv. Anto. Ovdje se nalaze i dvije freske iz 1963. koje je naslikao Bandiera de Mello. Dva vitraža su djelo Letizie Giuliani i predstavljaju Franju koji pozdravlja "Dobar dan, dobri ljudi!" i poslanje objavljivanja mira.

SAMOSTANSKI ATRIJ je vrlo jednostavan i potječe iz triju različitih stoljeća: XIII., XIV., i XVII.

DONJI EREMITORIJ se nalazi ispod samostana, a do njega dolazimo stepenicama. Eremitorij sastavljaju dvije malene kapele. U jednoj - prirodnijoj i neobrađenijoj - nalaze se drveni križ (Wadding kaže da su prva Franjina braća "koja nisu imala knjiga i nisu mogli moliti molitvene časove, svoj pogled usmjeravali na knjigu Kristova križa") i dva staklena prozora. Na jednom prozoru je slika ozdravljenja nekog djeteta iz Poggio Bustonea, a na drugome ozdravljenje gubavca koje se dogodilo u XVII. stoljeću kada se umivao vodom iz Franjina izvora. U drugoj, bolje obrađenoj kapeli je prozor koji predstavlja

Poggio Bustone

1. Vraćamo se istim putem do skretanja za La Foresta
2. Skrenite desno na Via Angelo Maria Ricci/SP7
3. Skrenite desno na Via Angelo Maria Ricci/SP6
4. Skrenite 1. desno u Via Lama
5. Skrenite 1. lijevo i ostanite na Via Lama
6. Skrenite lijevo za ostajanje na Via Lama
7. Na kružno toku izađite na izlaz 2. za Via Ternana/SS79
8. Blago desno prema Borgo Provaroni
9. Nastavite ravno do Borgo Provaroni
10. Skrenite desno na Borgo San Pietro
11. Blago desno za ostajanje na Borgo San Pietro
12. Nastavite ravno do Borgo San Pietro/SP2
13. Skrenite desno za ostajanje na SP2
14. Skrenite 2. lijevo u Via Dante Alighieri/SP2
15. Skrenite desno na SP2
16. Skrenite lijevo na Via Francescana
17. Skrenite lijevo za ostajanje na Via Francescana
18. Blago lijevo za ostajanje na Via Francescana

Franju koji priznaje da je bio neumjeren u jelu.

KAPELICA MIRA. Do ove kapelice dolazimo kamenitim klanцем. U sredini klanca je kip sv. Franje koji se smije, a načinio ga je Lorenzo Ferri. Na natpisu piše:

Kapelica mira. Kada je Franjo 1209. otišao s ovoga brda, pozvao je k sebi sedam drugova i rekao im: "Podite, predragi, dvojica po dvojica na različite krajeve zemlje i ljudima navješćujete mir."

GORNJI EREMITORIJ. Do njega dolazimo laganim hodom po strmom putu u trideset minuta; nalazi se pod samim pećinama na 1019 metara nadmorske visine. Do njega dolazimo s trga pred crkvom ili tik iza samostana. 1990. je putem koji vodi od Kapelice mira postavljen Križni put. Na koncu Križnoga puta je kip anđela koji grli Franju, napravljen u bronci: ovo je prikaz milosrdnoga Oca koji Franji oprašta sve grijeha, a djelo je Luciana Ronchija iz 1988.

Put nas dalje vodi prema **ŠPILJI OTKRIVENJA**. Na tom putu srećemo šest malenih kamenitih kapelica iz XVII. stoljeća. Najprije su to bile dvije špilje, a tek su ih postepeno pretvorili u kapelice. Prvi dio napravljen je početkom XIV. stoljeća, drugi 1634.

Odemo li nekoliko kilometara izvan Poggio Bustonea, možemo doći na goru **Fausola**, visoku 1123 metra. Ovdje možemo naći bukvu sv. Franje (*Faggio di S. Francesco*), gdje se dogodilo čudo: jednom je Franju zateklo nenadano i jako nevrjeme i nije znao kamo bi se sklonio. Od silnog vjetera i kiše maknuo se pod neku bukvu koja se na čudesan način pretvorila u ogroman kišobran. Razgranatost krošnje bila je upravo nevjerojatna: 22 metra u promjeru, što nalazimo još samo u Engleskoj i sjevernoj Americi.

Porziuncola

Porcijunkulski oprost; Franjina smrt 1226.

Piazza Porziuncola 1, I – 06081 ASSISI (PG)

tel: 0039-075-805-14-30;

fax: 0039-075-805-14-18

e-mail: basilicaporziuncola@assisiomf.org

www.porziuncola.org

8.30 - sv. misa u Porcijunkuli
razgledavanje svetišta do 12.30

Kod Sv. Damjana Franjo je bio potaknut da popravi crkvu, što je on doslovno shvatio i učinio. Najprije crkvu Sv. Damjana, zatim crkvu Sv. Petra. „Odatle se preselio na drugo mjesto koje se zove Porziuncola. Tu se nalazila crkva blažene Djevice Majke Božje koja je davno sagrađena. Onda je bila napuštena i nitko se za nju nije brinuo“ (1Čel 21). U XVI. st. nad kapelicom se počela dizati moćna bazilika. Prvu baziliku počeo graditi 1569. Godine 1832. potres je porušio sve osim kupole, tako da je crkvice Porcijunkula bila spašena. Sadašnja bazilika je svoj konačni oblik dobila 1930. Visoka je, do vrha kupole, 75, a duga 115 metara. Marijin kip na pročelju bazilike velik je približno 7 metara i težak nekoliko tona. Rujanski potres 1997. napravio je veliku štetu crkvi i samostanu, no braća su uspjela, uz pomoć talijanske države i darova iz cijeloga svijeta, sve obnoviti.

Bile su prošle tri godine otkako je Franjo čuo Isusov poziv, te dvije otkako se pred biskupom svega odrekao i prekinuo odnose sa svojim ocem. 24. veljače ljeta Gospodnjega 1208., u zoru toga dana u Franjinoj će duši zasvijetliti novo spoznanje. Franjo je na misi; pojavila se svjetlost. Čitao se odlomak iz Evanđelja po Mateju (Mt 10, 7-14). Odlomak govori o misionarskom poslanju apostola. Mnogi su ostajali hladni na te riječi, drugima su bile poznate pa se nisu obazirali na njih. Franjo se nakon mise približio svećeniku i molio ga za objašnjenje. Objašnjenje ovog benediktinskog svećenika nije moguće rekonstruirati, ali je moguće shvatiti Franjin uzvik:

“Ovo je ono što želim: ovo je ono što tražim i želim to izvršiti svim svojim srcem!”

Odmah je prešao na djela, izuo cipele, bacio štap: zadržao je samo jednu tuniku, a remen je zamijenio užetom. Tako si je napravio novu odjeću - habit, koji je simbol novoga čovjeka i novoga života.

Franjo je posebno volio Porcijunkulu, koja je za njega bila pravi Božji dar. Zato je silno želio da svi ljudi budu dionici posebnih milosti i s tom je namjerom molio papu za privilegij oprost, tzv. **porcijunkulski oprost**. To se dogodilo 1216. godine. Povijest porcijunkulskog oprosta nalazi se u crkvi Marije Anđeoske iza oltara, gdje stoji veliki poliptih *Navještaj i povijest porcijunkulskoga oprosta*. Ovo je djelo Hilarija iz Viterba, svećenika, iz 1392./3.

Događaji, koji su prikazani na poliptihu, nižu se ovim redom:

1) Franjo moli nedaleko od svoje pećine i prima milosrđe našega Gospodina Isusa Krista. Pobjegli vrag ukazuje na moć molitve koja tjera grešne želje. Franjo se baca u trnje da bi pobijedio kušnje. Nakon toga trnje se pretvara u ruže.

Porziuncola

2) Franjo pobjeđuje kušnje, dva anđela ga odvođe k Porcijunkuli. Franjo osjeća da je ovo mjesto Marije Anđeoske u Porcijunkuli mjesto posebnih milosti te da ga neprestance posjećuju nebeski anđeli.

3) Nebeski zbor okružuje Mariju i Isusa koji Franji priopćavaju dar oprost. Sve će skrušene duše dobiti milosrđe i otpuštenje, nakon što prestupe prag Porcijunkule.

4) Papa Honorije III. ne može odbiti ponizne Franjine prošnje kad ovaj kaže da ga je k njemu s tom prošnjom poslao sam Isus Krist.

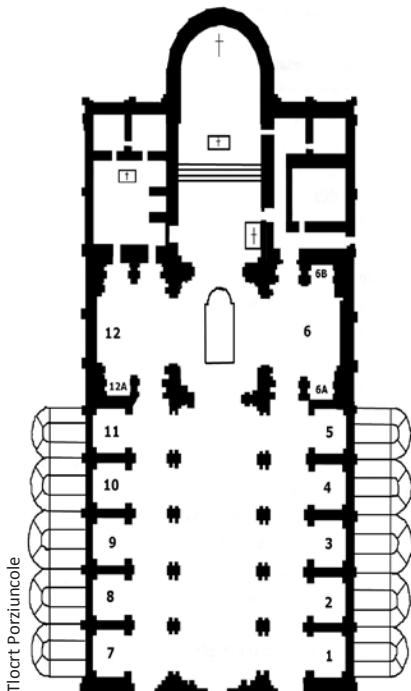
5) S podija ispred Porcijunkule Franjo proglašava dobiveni oprost. Biskupi iz Umbrijske doline gledaju kako narod sluša veselu vijest.

6) Naviještenje: Marijin stav prilikom dolaska anđela Gabrijela, Božjega poslanika, pokazuje svu njezinu milinu i poniznost.

PORCIJUNKULA JE PREBIVALIŠTE PRVE BRAĆE. Kada je bilo potvrđeno prvo Pravilo - protoregula, braća su protjerana iz Rivortorta. Došli su k Porcijunkuli, i da se ne bi dogodilo što slično, benediktinci iz Monte Subasia poklonili su im ovu crkvicu zauvijek. Svake godine bi za nju plaćali jednu košaru riba.

PORCIJUNKULA JE MJESTO KAPITULA. Nakon što je Franjo od opata Monte Subasia dobio crkvicu Marije Anđeoske, odlučio je da će se u njoj dva puta godišnje slaviti kapituli: za svetkovinu Duhova i za blagdan Sv. Mihaela u rujnu. Najpoznatiji kapitul bio je u svibnju 1217. ili 1219. kada se okupilo pet tisuća braće. Smjestili su se po kolibama od granja i na rogožinama pa su ovaj kapitul nazvali *kapitul na rogožinama*.

FRANJINA SMRT. Par metara od Porcijunkule nalazi se kapela transitusa (prijelaz), gdje je Franjo završio svoj zemaljski život.

Tlocrt Porziuncole

KAPELE U BAZILICI

- 1) Kapela Gospodinovog skidanja s križa
- 2) Kapela krunidbe Djevice Marije
- 3) Kapela sv. Didaka Alkalskog
- 4) Kapela Franjinih svetih rana
- 5) Kapela sv. Antuna opata
- 6) Kapela sv. Ivana Krstitelja
- 6A) Kapela sv. Petra Alkantarskoga i sv. Margarete Kortonske
- 6B) Kapela relikvija: zdesna trpeći Krist, slijeva sv. Franjo
- 7) Kapela sv. Ane
- 8) Kapela sv. Pija V.
- 9) Kapela rođenja
- 10) Oltar sv. Petra
- 11) Kapela sv. Rufina i Majke od Ružarija
- 12) Kapela sv. Ante Padovanskoga
- 12A) Kapela Blažene djevice svih milosti s Marijinom povijesti

Carceri

Molitveno samotište

**Eremo delle Carceri, 06081 ASSISI
(PG)**

tel: 0039-075-812-301

e-mail: eremo.carceri@tiscali.it

www.eremocarceri.it

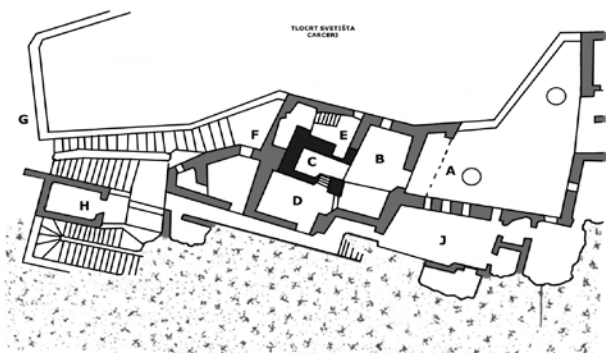
14.30 - dolazak

17.00 - povratak pješice

Eremitorij sv. Marije u Carcerima nalazi se u srcu padine Monte Subasia i leži na približno 800 m nadmorske visine. Nastao je oko doline i crkvice u koju se Franjo sa svojom braćom sklanjao na molitvu i razmatranje.

U XV. stoljeću samostan je preuredio Bernardin Sienski, a današnji oblik je dobio koncem XVI. i početkom XVII. stoljeća. Samostan je izdubljen na stijeni i po jednostavnosti snažno govori o početnim franjevačkim idealima.

Uđemo li kroz ulazna vrata u samostanski atrij, opije nas posebnost ovoga mjesta. Zatim možemo nastaviti kroz nadstvođeni ulaz koji vodi u samostan (A) iznad doline. Crkvice (B) omogućuje ulaz u drevnu kapelicu (C). Slijeva je maleni oratorij (D) koji je braći služio za molitvu. Po stepenicama (E) stiže se u podzemnu šupljinu, u koju se Franjo sklanjao na molitvu i meditaciju. Odmah za ovim posebnim Franjinim mjestom nalazi se i njegova kapela. Samostan napuštamo kroz vrlo uska i niska vrata, a na zemlji ćemo opaziti "vražju rupu". Kroz taj otvor vidjet ćemo duboku provaliju koja je nastala nakon što je brat Rufin potjerao zlog duha koji mu se više puta ukazao

u viziji križa te mu objašnjavao, da mu je duša izgubljena. Nad dolinom se prostire most (G) prema dolini brata Leona i druge braće. Sa sredine pak mosta možemo vidjeti drvo obgrljeno željezom na kojem su sjedile ptice dok im je Franjo propovijedao.

Nakon obilaska samostana uputimo se u šumu i već ćemo na početku našeg puta opaziti tri brončane skulpture, djelo F. Baccija: to su Franjo, Leon i Juniper.

Franjo, Leon i Juniper se dive zvjezdanome nebu: Leon je stručnjak, on proučava *Velika* i *Mala kola*. Nakon što je pronašao *Velika kola*, palcem i kažiprstom mjeri udaljenost među zvijezdama koje su nasuprot repu i kada ju je pet puta prenio po nebu, otkrio je položaj *Sjevernjače*.

Juniper pak u svojoj jednostavnosti pokazuje na istu tu zvijezdu. Njegovo čuđenje je jednostavno, ali zbog toga nimalo manje. Vjera se na jednak način otkriva onome koji ju

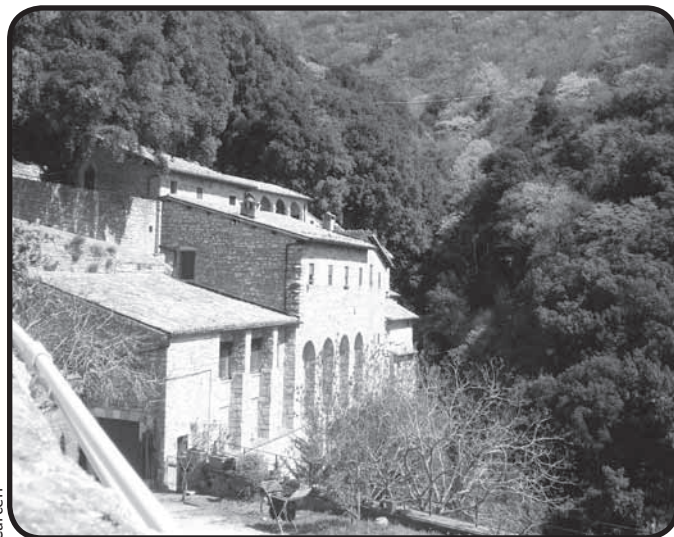
1. Izaći na Via Protomartiri Francescani
2. Skrenite 1. desno u Via Capitolo delle Stuoie
3. Skrenite 2. desno u Via Los Angeles
4. Na kružno toku izađite na izlaz 1. za Viale Patrono d'Italia/SS147dir
5. Na kružno toku izađite na izlaz 1. za Viale Giovanna di Savoia Regina dei Bulgari/SS147
6. Skrenite desno na Viale Vittorio Emanuele II/SS147
7. Skrenite lijevo na Via della Madonna dell'Olivo/SS444
8. Skrenite 1. desno u Via Umberto I/SS444
9. Skrenite 1. desno i ostanite na Via Umberto I/SS444
10. Skrenite 1. lijevo i ostanite na Via Umberto I/SS444
11. Skrenite desno na Piazza Giacomo Matteotti/SP251

traži promišljanjem, kao i onome koji je nađe u kontemplaciji. Kao što nam *Sjevernjača* daje sigurnost da ćemo naći pravi put u noći, tako je evanđelje nepogrešiv vodič onome koji ga slijedi.

Franjo, malo odmaknut, divi se čudesnoj noći. Utonuo u sveprožimajuću ljubav, leži na zemlji. Oblik kapuljače njegova habita podsjeća na mjesec, na razumijevanje svega stvorenja i na povezanost sa svime.

Po povratku iznad samostana, na desnoj strani ćemo vidjeti kapelu Marije Magdalene u kojoj počiva blaženi Barnaba Manassei (1474.); on je ustanovio “prvu

štedionicu za pomoć siromašnima” (Monti di Pietà). Gore, na desnoj strani šume, nalaze se još neke udoline kamo su se utjecala braća na osobnu molitvu i razmatranje.

Carceri

Sacro Convento

Grob sv. Franje

Ufficio d'Informazioni,

Piazza S. Francesco 2, 06081 Assisi (PG)

tel: 0039-075-819-00-84

fax: 0039- 075-815-52-08

e-mail: assisisanfrancesco@libero.it

www.sanfrancescoassisi.org

9.00 - sv. misa u Capella della Pace
razgledavanje svetišta
obilazak starog grada

BAZILIKA SV. FRANJE

Čitavog života sv. Franjo je nastojao biti što sličniji Kristu. U tom nastojanju više puta je otišao u krajnosti koje su se mnogima činile nerazumljive. U svojoj *Legendi maior* Bonaventura piše da su braća jednom upitala Franju gdje želi biti pokopan kad umre. Pored Asiza je bilo brdo na kojem su vješali na smrt osuđene prijestupnike i Franjo je izrazio želju da ga pokopaju na tom mjestu, imenovano *Paklensko brdo* (*Colle dell'Inferno*).

Sv. Franjo je umro 3. listopada 1226. navečer, kod Porcijunkule. Njegovo tijelo su prenijeli u crkvu sv. Jurja i tamo ga pokopali. Danas je na tom mjestu bazilika sv. Klare. 29. ožujka 1228., po narudžbi pape Grgura IX., asiški je mještanin Simone Puzarelli poklonio *Paklensko brdo* Manjoj braći, a zatim ga je brat Ilija preimenovao u *Rajsko brdo* (*Colle del paradiso*). 29. travnja 1228. Grgur IX. je dao razglasiti da će se na tom mjestu izgraditi posebna crkva (*specialis ecclesia*) koje će biti grobnica sv. Franji i glava i majka (*caput et mater*) Reda Manje braće. Oprost će dobiti svi, koji će sudjelovati u izgradnji crkve. Brat Ilija, koji je u to vrijeme bio vrhovni poglavar Reda i kojemu je brdo bilo izručeno, dobio je zadatak da prikupi novac za gradnju crkve i samostana.

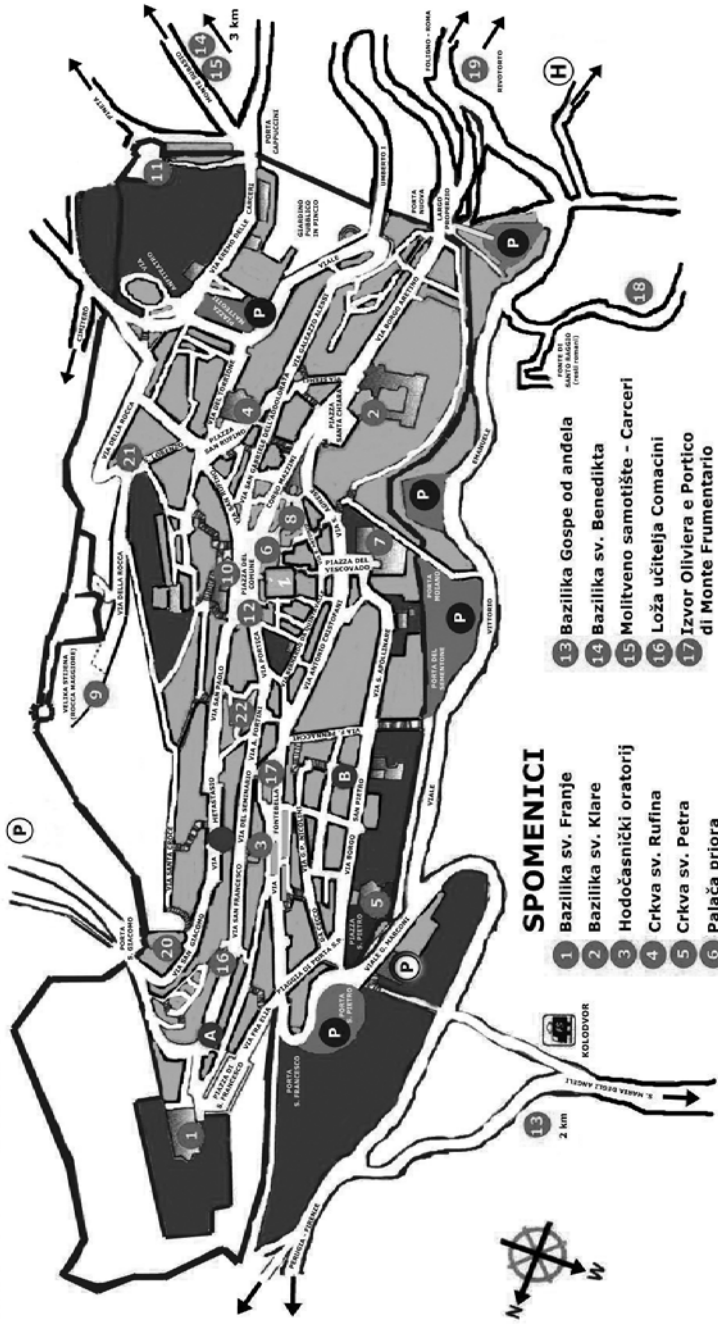
GRADNJA DONJE BAZILIKE. U crkvi sv. Jurja, gdje je bio pokopan Franjo, Papa ga je 16. srpnja 1228. proglasio svetim. Dan kasnije, Papa je blagoslovio kamen temeljac nove crkve. U početku je to bila jednostavna crkva koja bi odgovarala Franjinom idealu siromaštva, no kasnije su se stvari odvijale drugačije. Godinama su optuživali brata Iliju koji je navodno izdao ovaj ideal. Brat je svakako htio izgraditi crkvu koja bi bila što sličnija crkvi na Isusovom grobu u Jeruzalemu.

Gradnja donje bazilike je brzo napredovala, tako da su mogli nakon dvije godine, 25. svibnja 1230., prenijeti Franjino tijelo u nju. Brat Ilija sarkofag je spustio duboko u kameni stup tako da nitko nije mogao ukrasti svečeve ostatke, a da ne bi najprije morao razbiti zazidani dio, koji je bio otporniji od stijene. Brat Ilija je spustio sarkofag a da

Asiz, stari grad

Assisi - Asiz

SPOMENICI

- 1 Bazilika sv. Franje
- 2 Bazilika sv. Klare
- 3 Hodočasnički oratorij
- 4 Crkva sv. Rufina
- 5 Crkva sv. Petra
- 6 Palača priora
- 7 Crkva Velike Gospe
- 8 Nova crkva - Chiesa Nuova
- 9 Velika stijena
- 10 Minervin hram i palača narodnog kapetana
- 11 Mala stijena
- 12 Rimski trg

POKRETNOSTI STUBIŠTE

- (H) BOLNICA
- (P) PARKING
- (P) SLOBODNI PARKING
- (I) INFORMACIJE
- (T) KOLODVOR

MUZEJI

- 13 Bazilika Gospe od anđela
- 14 Bazilika sv. Benedikta
- 15 Moltveno samotište - Carceri
- 16 Loža učitelja Comacini
- 17 Izvor Oliviera e Portico di Monte Frumentario
- 18 Svetište - Sv. Damjan
- 19 Svetište - Rivortorto
- 20 Crkva sv. Jakova De Muro Ripto
- 21 Crkva sv. Lovre
- 22 Crkva sv. Stjepana

- 6 Općinska pinakoteka / Palača priora
- 4 Muzej kapituliske bazilike / Crkva sv. Rufina
- A Etnografska izložba Amazonije
- B Biblioteka "Pro Civitate Christiana"

1. Izaći na Via Protomartiri Francesciani
2. Skrenite 1. desno u Via Capitolò delle Stuoie
3. Skrenite 2. desno u Via Los Angeles

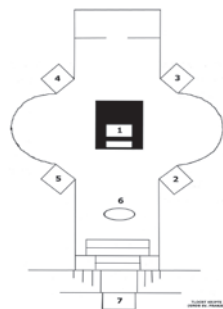
4. Na kružnom toku izađite na izlaz 1. za Viale Patrono d'Italia/SS147dir
5. Na kružno toku izađite na izlaz 1. za Viale Giovanna di Savoia Regina dei Bulgari/SS147
6. Držite se lijevo na križanju
7. Skrenite lijevo na Piazzale 27 Ottobre 1986

pri tom nije ostavio niti najmanji trag. Predvidjeli su da sarkofag bude pod glavnim oltarom. Nacrt je predvidio samo dvije crkve, jednu iznad druge. Nastale su mnoge legende o tome, gdje se nalazi Franjin grob. Dva puta se pokušalo istražiti podzemlje, no bez uspjeha. 1818. su uz dozvolu pape Pija VII. pokušali treći puta. U snažnom stupu, u kamenom i željezom okovanom sarkofagu pronašli su svečeve ostatke.

Po otkriću, počeli su se baviti mišlju da bi uokolo stupa, na kojemu počiva glavni oltar, sagradili podzemnu crkvu. Posao su povjerali papinskom arhitektu, Pasquale Belli, koji je kriptu uredio u duhu onoga vremena. No takva građevina bila je u velikoj suprotnosti sa stilom obiju crkava. Zato je arhitekt Ugo Tarchi iz Asiza od 1925. do 1932. potpuno preradio kriptu. 17. siječnja 1978. papa Pavao VI. ovlašćuje različite stručnjake da ponovno pregledaju Franjine kosti. Neko vrijeme kosti su bile izložene i vjernicima. Iste godine 4. svibnja ih zatvaraju u sarkofag i zaštićuju modernim sustavima zaštite.

Oko toga stupa u jednostavnim nišama su pokopani, kao "Božji trubaduri", prva braća sv. Franje: Anđeo, Maseo, Leon i Rufin, koji su punili grad i domovinu svojom pobožnošću. Odlazeći iz kripe, zapaziti ćemo grob u stijeni s posmrtnim ostacima blažene Jakobe iz Settesolija, udovice iz Rima.

OSLIK DONJE CRKVE. Iznad ulaza u baziliku rasprostro se krasan gotski dvostruki portal s divnom rozetom, izrađen 1487. Autor toga portala je Francesco di Bartolomeo da Pietrasanta. Vrata su također zanimljiva. Lijeva vrata su bila završena 1550., a izradio ih je Niccolodi Ugolinucio. Gledamo li odozgo prema dolje, na vratima je prikazano uzašašće, sveti

1. Grob sv. Franje
2. Grob brata Rufina
3. Grob brata Anđela
4. Grob brata Masea
5. Grob brata Leona
6. Vječno svjetlo koje daruju talijanske pokrajine
7. Grob Jakobe de Settesolis

Franjo i sveta Klara, sv. Franjo s gubijskim vukom i sv. Klarom i Saracenicima. Autor desnih vrata je Pompeo Scarcione iz Foligna. Napravio ih je 1573. One predstavljaju slavu sv. Franje, sv. Ljudevita biskupa i sv. Antu Padovanskoga s Djetetom Isusom, sv. Ljudevita na putu u Rim i sv. Anto kako ozdravlja dijete.

Unutrašnjost crkve je u obliku križa, *tau* koji je bio posebno pri srcu sv. Franji. Po prvotnom nacrtu je bilo predviđeno da crkva ima samo glavnu lađu s jednom poprečnom te križnim svodom u romaničkom stilu. Krajem XIII. stoljeća dograđene su gotske kapele među kojima je moguć prijelaz iz jedne u drugu. Uzdignuti glavni oltar nalazi se u sredini križa pod kojim je pokopan sv. Franjo.

Donja bazilika je ispunjena freskama do posljednjeg kutka. Glavna lađa je na desnoj strani, sva oslikana freskama koje predstavljaju Kristovo trpljenje - *passio*. Na drugoj strani su freske koje predstavljaju sv. Franju od onoga trenutka otkad vraća odjeću svome ocu, tzv. *compassio*. Freske su naslikane oko 1253. i one su najstarije u cijelom kompleksu. Ne zna se tko je njihov autor, pa su ga jednostavno prozvali "Majstorom sv. Franje". Te su freske prve na kojima je Franjo predstavljen kao *alter Christus*. Pored ovih fresaka, najstariji zidni ukras je modro nebo sa zvijezdama, od kojih imaju neke u sredini sačuvanu željeznu pločicu. Te su pločice odbijale svjetlost tako, da se činilo da je na stropu bezbroj malih i obojenih lučica, a to je upravo razbijalo veliku tamu koja je bila u donjoj bazilici.

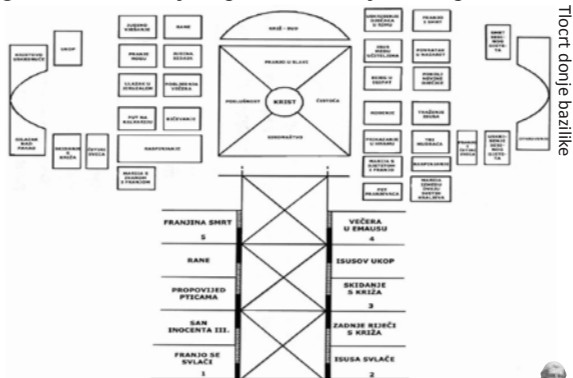
1) Kapela sv. Martina. Ova kapela je najljepša u cijeloj asiškoj bazilici. U njoj se nalaze freske koje predstavljaju sv. Franju, sv. Antu, sv. Ljudevita IX. - francuskoga kralja, sv. Ljudevita - biskupa u Toulousu, sv. Klaru Asišku, sv. Elizabetu Ugarsku, sv. Katarinu mučenicu i sv. Mariju Magdalenu.

2) Kapela sv. Stjepana, prvoga mučenika, bila je posvećena sv. Ljudevitu, biskupu u Toulousu. Bila je izgrađena krajem XIII. stoljeća, a freske u njoj predstavljaju oba sveca.

3) Kapela sv. Ante Padovanskoga. Važni su obojeni prozori na kojima su prikazani prizori iz svečeva života.

4) Kapela sv. Marije Magdalene. I ova je kapela oslikana motivima iz života svete pokajnice koji su preuzeti iz evanđelja ili legendi.

5) Balustrada sv. Stanislava, koji je bio biskup u Krakovu, a ubio ga njegov brat, kralj Boleslav. Papa Inocent IV. proglasio ga je svecem 1253. ovdje, u Asizu.

Porziuncola, 1218.

Kapitul o Duhovima.

Porziuncola, 1219.

Kapitul o Duhovima. Veliki odlazak u misije u inozemstvo: Njemačka, Mađarska, Engleska, Maroko, Francuska.

Damietta, 1219.

Franjo putuje na Istok, pred sultana.

Asiz, 29. IX. 1219.

Kapitul starije braće.

ŽIVOT
SV. FRANJE

U glavnoj su lađi freske nanizane ovim redom:

Slijeva:

- 1) Franjo se skida pred asiškim biskupom i vraća odjeću svome ocu
- 2) Papa Inocent III. sanja da se lateranska bazilika ruši, a Franjo je podupire
- 3) Franjo propovijeda pticama
- 4) Franjo dobiva rane
- 5) Smrt i ukop sv. Franje

Zdesna:

- 1) Isusa svlače
- 2) Isus na križu
- 3) Skidanje s križa
- 4) Isusov pogreb
- 5) Emaus

Freske na lijevoj i desnoj strani su tijesno povezane. Na desnoj strani passio, slijeva compassio. Passio predstavlja veličinu Božje ljubavi: Bog nas je tako ljubio da je za nas žrtvovao vlastitog sina. Na drugoj strani Franjo, njegova ljubav prema Bogu.

Na prve dvije freske, gledano lijevo i desno, su Krist i sv. Franjo naslikani nagi.

Druge dvije freske predstavljaju na jednoj strani papu Inocent III. koji sanja da se ruši lateranska bazilika, a Franjo je podupire; na drugoj strani je prikazan Krist na križu, a pod njim Ivan, Marija i žene koje plaču.

Treći par freski predstavlja s jedne strane skidanje mrtvog Isusa s križa, a na drugoj strani Franjino propovijedanje pticama.

Na četvrtom paru fresaka vidimo na jednoj strani Isusov ukop, na drugoj kako Franjo prima rane. K Franji se spušta seraf s Kristovim ranama. Franjo je imao dar da je uvijek pri pogledu na raspetog Krista trpio zajedno s njime. Kao odgovor na tu iskrenu sućut primio je Kristove rane - stigme.

Na posljednje dvije freske predstavljen su dva događaja koji, na prvi pogled, nisu povezani. Emaus predstavlja uskrsloga Krista. Isus je umro i rodio se za novi, vječni život. I Franjo je umro, i nije mrtav: nad njime vidimo anđele koji nose njegovu dušu u nebo. I Franjina tjelesna smrt je bila novo rođenje za vječni život.

Tu se završava prvi dio crkve. Donja bazilika sastavljena je od dva dijela. Prvi dio je životni put kojeg mora prijeći svaki pojedinac. Smrt je prelazak iz zemaljskoga u vječni život. Zato drugi dio crkve, prezbiterij, predstavlja vječni Jeruzalem - raj, u kojemu prebiva Bog.

Prezbiterij

U sredini **prezbiterija** je gotski papinski oltar koje-ga je 1253. posvetio papa Inocent IV. Zidovi prezbiterija su oslikani freskama. Freske, osobito one nad oltarom, koje prikazuju slavu sv. Franje i tri evanđeoska savjeta - poslušnost, siromaštvo i čistoću, pune su simbolike. Naslikane su između fresaka koje prikazuju na jednoj strani Isusovo djetinjstvo i na drugoj strani jednako između Isusa i Franje.

Na najstarijim freskama u prezbiteriju su prikazani Marija s Isusom, na prijestolju kojega okružuju anđeli i sv. Franjo. Autor ovih freski je Cimabue koji je slikao u toj crkvi oko 1280. Cimabue je posljednji veliki bizantski majstor.

Ostale freske, koje su još u prezbiteriju, naslikao je Giotto sa svojom školom u godinama 1310. - 1320. Među njima valja najviše istaknuti tri evanđeoska savjeta i Franjinu slavu.

U sjevernoj poprečnoj lađi su freske koje predstavljaju Isusovo rođenje i djetinjstvo. Pod njima su uprizorenja Franjinih čuda nakon njegove smrti. I te freske pripisuju Giottu i njegovoj školi.

Posljednja važnija freska u donjoj crkvi je freska u lijevom dijelu poprečne lađe, nalazi se ispod velikoga raspeća. Predstavljena je Marija s Isusom u naručju; na jednoj strani je Ivan evanđelist, na drugoj strani sv. Franjo.

Prije nego što napustimo donju crkvu, možemo s desne strane prezbiterija skrenuti u staru kapitularnu dvoranu, gdje možemo vidjeti neke **relikvije sv. Franje**:

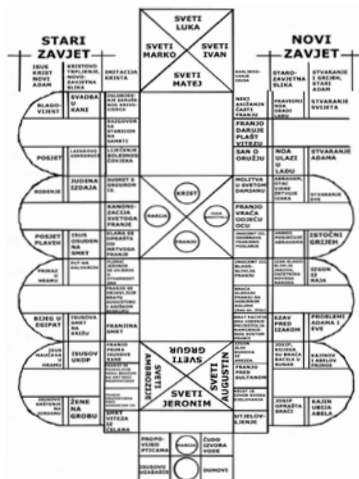
- 1) Franjin habit.
- 2) Originalna listina *Pravilo života manje braće* kojega je 29. 11. 1223. potvrdio papa Honorije III.
- 3) Chartula - pergament - listić kojega je Franjo napisao vlastoručno bratu Leonu. Na prednjoj strani je *Blagoslov bratu Leonu*, na posljednjoj *Pohvale Bogu svevišnjem*.
- 4) Bijela tunika, dar Jakobe iz Settesolija umirućem Franji. Franjine cipele.
- 5) Kamen koji je bio uzglavlje u sarkofagu u kojeg su položili Franjino tijelo. U sarkofagu su pronašli i jedanaest srebrnjaka. Pod kipom su i relikvije Franjinog tijela, ovčja koža, koja je ublaživala boli na ranama koje je nosio na prsima.
- 6) Rog od slonove kosti, dar sultana Melek-El-Kamila, te dio pokorničke odjeće koju je Franjo nosio nakon viđenja pri Sv. Damjanu.
- 7) Platno Jakobe iz Settesolija, dar umirućem Franji.
- 8) Kalež i plitica koje je Franjo kao đakon upotrebljavao, poklon benediktinskoga opata Makabeja.

IZ DONJE BAZILIKE dolazimo po dvostrukim strmim stepenicama na terasu koja vodi u najveći križni hodnik.

Križni hodnik je izgrađen 1476. Nalog za gradnju toga dijela samostana je izdao papa Siksto IV. koji je bio - prije nego će postati papa - manji brat. Taj samostan je nastao u vrijeme rane renesanse i slovi kao najljepši iz toga vremena.

GORNJA BAZILIKA. Ova bazilika nema postraničnih lađa. Kako u donjoj bazilici hod započinjemo od ulaza prema oltaru, u gornjoj započinjemo od kora prema izlazu crkve. Počnemo od glavnoga oltara, kojega je 1253. posvetio papa Inocent IV.

Donja bazilika je Franjina, a gornja Marijina; to nam jasno kažu freske u prezbiteriju nad papinim prijestoljem. Ove freske predstavljaju život Majke Božje. Lijevo i desno su freske iz Ivanovog Otkrivenja. Kako su u donjoj, tako i gornjoj bazilici na obje strane dvije jednake freske, dva prizora raspeća, koje su naslikali da bi sva braća koja će moliti i meditirati na koru, mogla vidjeti razapinjanje.

U uzdužnoj lađi s jedne strane su prizori iz Staroga zavjeta, a s druge strane iz Novoga. Pod njima je 28 fresaka iz Franjinoga života, djelo Giottove škole. U apsidi i poprečnoj lađi su freske posljednjeg velikog bizantskog slikara Cimbaua. U kornom prostoru i u apsidi majstor je naslikao prizore iz Marijina života. Cimabue je autor freske četiri evanđelista, koja se nalazi nad glavnim oltarom.

Veliki ciklus Franjinih freski pripisuju Giottu. Njemu pripisuju i autorstvo freske četvorice zapadnih crkvenih naučitelja.

Na stropu su naslikana četvorica evanđelista. Pogledamo li prema izlazu, na sredini crkve, na stropu, vidimo četiri medaljona. U jednom je Krist po kojem dolazi Božja riječ i zato je u istoj liniji sa četiri evanđelista. Na jednoj strani je naslikan Ivan Krstitelj s kojim se zaključuje Stari zavjet i na drugoj strani Marija, s kojom počinje Novi zavjet. Sveti Franjo je naslikan četvrti, koji doslovno živi Božju riječ i obistinjuje je u svom životu. Prema izlazu vidimo četiri zapadna crkvena naučitelja: sv. Grgura, sv. Ambrozija, sv. Augustina, Sv. Jeronima. U ono vrijeme bila su raširena neka krivovjerja, a ove nam freske žele reći da je jedino Crkva sposobna ispravno tumačiti Božju riječ.

Ovaj put se zaključuje u čudesnoj rozeti koja predstavlja Božje oko koje s očinskom ljubavlju neprestano bdije nad nama.

Freske su naslikane u sklopovima:

- Prvi sklop fresaka na obje strane predstavlja **početak**, početak Novoga i Staroga zavjeta. I Franjo ovdje započinje svoje obraćenje. S druge strane su tri čuda sv. Franje nakon njegove smrti. Svi, kojima je on pomagao, počinjali su ispočetka.

- Freske **predanja Bogu**: Abraham žrtvuje Izaka, Franjo ocu vraća odjeću, Krist je izručen ljudima.

- Freske **blagoslivljanja**. Izak blagoslivlja Jakova, Inocent III. Franju, Isusa daruju u hramu.

- Pretposljednji sklop fresaka predstavljaju freske **mira**: Franjo pred sultanom, Franjo pred Arezzom, Josip oprašta braći.

- Freske **poslanja**. Franjo propovijeda pticama, Uznesenje i Duhovi, Isusova zapovijed učenicima.

NOVA CRKVA (FRANJINA RODNA KUĆA)

Franjo se rodio i proživio svoje djetinjstvo blizu asiškog glavnoga gradskog trga. Na to nas podsjećaju dva svetišta **San Francesco Piccolino** i **Nova Crkva**.

SAN FRANCESCO PICCOLINO. Nad vratima stoji natpis:

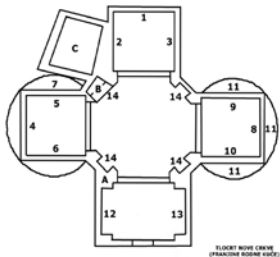
*Ovaj oratorij je nekoć bio staja za vola i magarca,
u kojoj se rodio sveti Franjo, ogledalo svijeta.*

Franjina majka se našla u staji, kako bi ondje rodila svoga sina. Legende kasnijih vremena govore o sličnosti Franjinog i Kristova života. Ovo se mjesto naziva oratorijem svetoga Franje već krajem 13. stoljeća što potvrđuje da je moguće da se on ovdje i rodio.

NOVA CRKVA. Nova crkva koja je sagrađena 1616. godine stoji na mjestu nekadašnjeg doma obitelji Bernardone: otac Petar, majka Pika, Franjo i njegov stariji brat Anđelo.

Kod prvog stupa na lijevoj strani (A) ispod stepenica je prostor u kojega je otac zatvorio Franju. Kod stupa (B) je ulaz u još sačuvani prostor Franjine rodne kuće. U prostoru (C) je trgovina Petra Bernardonea.

1. Franjini snovi
2. Franjevački mučenici iz Gorkuma u Nizozemskoj
3. Prvomučenicima iz Maroka
4. Kapela posvećena Bezgrješnoj, ponad oltara je Kraljica manje braće
5. Izgon iz raja
6. Rođenje Marijino
7. Događaji iz Marijinog života

8. Kapela posvećena svetom Emigdiju
9. Sedam franjevačkih mučenika iz Ceute
10. Prvi japanski mučenici
11. Likovi drugih franjevačkih svetaca
12. Kapela relikvija i nekih događaja iz života svete Klare
13. Kapela sv. Bernardina Sijenskog s prikazom njegova života
14. Četiri evanđelista

CRKVA SV. KLARE

Na mjestu gdje se danas nalazi bazilika sv. Klare nekoć je bila crkva sv. Jurja, a do nje bolnica za siromahe. Početkom XIII. stoljeća te su se dvije zgrade nalazile izvan zidina. Crkva sv. Jurja izgrađena je u XI. stoljeću. Bila je jako povezana sa sv. Franjom: ovdje je bila škola u kojoj je Franjo naučio čitati i pisati; ovdje je više puta propovijedao i, kako izvještava Toma Čelanski, ovdje je i prvi puta propovijedao. 1226. - 1230. ispod oltara je bilo pokopano Franjino tijelo; 16. srpnja 1228. u toj ga je crkvi papa Grgur IX. svečano proglasio svetim.

Od prvotne crkve je najvjerojatnije ostao samo dio južnoga zida, tamo gdje je sada kapela s križem iz Sv. Damjana, koji je progovorio sv. Franji.

Bazilika sv. Klare počela se graditi 1257. po nacrtima brata Filippa de Campella. Tri godine kasnije, 1260., već su prenijeli tijelo sv. Klare pod glavni oltar, gdje je ostalo do 1850. To možemo vidjeti u sredini kripte. Prije je Klarino tijelo sedam godina počivalo na istom mjestu gdje i Franjino. Crkvu je posvetio papa Klement IV. 1256. Početkom XIV. stoljeća sagrađena je kapela sv. Agneze, a koncem stoljeća unutarnji potporni lukovi.

Klarino tijelo je počivalo duboko pod glavnim oltarom. Samo je jednostavan natpis govorio da je ovdje pokopana sv. Klara:

“Ovdje počiva tijelo sv. Klare djevice”

Na tom mjestu je gorjela malena svjetiljka. Sestre su počele razmišljati o tome da potraže tijelo sv. Klare. Dobile su dozvolu Crkve i mjesnih vlasti. Brat Morichelli je, u razgovoru s kardinalom Pietrom Marinijem i opaticom Chiarom Colomba rekao: *“Vaša uzvišenosti, kada su našli sunce, potrebno je pronaći i mjesec.”*

23. rujna 1850. našli su tijelo sv. Klare. Kada je 1872. izgrađena kripta, ostaci sv. Klare dani su ljudima na javno čašćenje, a 1988. su je stavili u stakleni sarkofag; lice i ruke su zalili voskom. U malenoj staklenoj škrinji (na njoj leži Klarino tijelo oblikovano voskom i zato se ovu škrinju ne može vidjeti) se čuva lubanja sv. Klare i još neke kosti.

Straga u kripti su relikvije. Pored križa sv. Damjana vidimo Franjin brevijar s opomenama brata Leona, albu koju je napravila sv. Klara i Franjinu i Klarinu tuniku.

Crkva sv. Klare

CRKVA SV. RUFINA

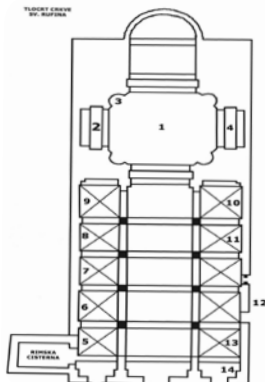
Relikvije svetoga Rufina, prvog asiškog mučenika koji je oko 238. godine pretrpio mučeničku smrt bile su postavljene pod oltar kako bi ih svi ljudi mogli častiti. Nekoliko plemića, a među njima i Klarin otac, darovalo je 1148. godine svoju zemlju za izgradnju velike crkve u čast ovom mučeniku i na taj su način pokazali posebnu vjeru. Uspjeli su izgraditi veličanstvenu baziliku posvećenu svetom Rufinu. Čašćenje svetog Rufina je bivalo sve veće, pa je bazilika postala katedralom u koju je iz crkve svete Marije Velike prenijeto biskupsko sjedište. Unatoč tome, biskupski je dvor ostao kod crkve svete Marije. Ovdje je u blizini asiške katedrale (s desne strane kad izađemo iz crkve) svoje djetinjstvo i mladost proživjela sveta Klara. Na tom trgu je prvi puta, zapravo kroz prozor susrela svetog Franju. Tu se zbilo znameniti događaj Franjinog svlačenja i vraćanja odjeće ocu. Od tada, pa nadalje imao je samo jednoga Oca, onoga na nebesima.

Crkva sv. Rufina

U proljeće 1209. Klara je praćena svojim ukućanima s velikim iščekivanjem u srcu ušla u katedralu. Biskup je pozvao Franju da propovijeda, jer mu je papa Inocent III. dao usmenu dozvolu za to.

Ispod sakristije je prostor - udubina, u kojoj se Franjo moleći pripravljaio za navještanje Božje Riječi. Što se ovdje dogodilo? U vrijeme molitve njegovu je duša pohodila braću koja su se nalazila u Rivotortu. Braći su se ukazala ognjena kola na kojima je bila zemaljska kugla i u trenutku se rasvijetlila tmina noći. Svi su bili preneraženi ovim događajem, a tijela i srca njihova bila su ispunjena ovom svjetlošću. Po tom svjetlu su mogli vidjeti jedan drugome u dušu. Spoznali su da je to Franjina duša izaravala neobično svjetlo i to zaslugom čistoće i ljubavi koju je imao za braću. Za sve njih ovo je bio poseban Božji blagoslov (usp. 1Čel 47).

1. Glavni oltar
2. Oltar sv. Rufina iz Arce i njegova krštenja
3. Kapela Marijina plača
4. Oltar sv. Vida i njegova krštenja
5. Oltar Marije tješiteljice
6. Oltar sv. Emigdija
7. Oltar Bezgrješne
8. Oltar Raspetoga
9. Oltar sv. Kajetana iz Thiena
10. Oltar sv. Franje
11. Oltar Gospe od sedam žalosti
12. Kapela Presvetog Sakramenta
13. Oltar sv. Josipa
14. Krstionica

La Verna

Rane sv. Franje; Gospodin ti dao svoj mir!

**Santuario Franciscano, Via del Santuario 45,
52010 Chiusi della Verna (AR)**

tel: 0039-0575-5341 (centr.)
0039-0575-5342-258 (guard)
e-mail: fra.massimo@libero.it
www.santuariolaverna.org

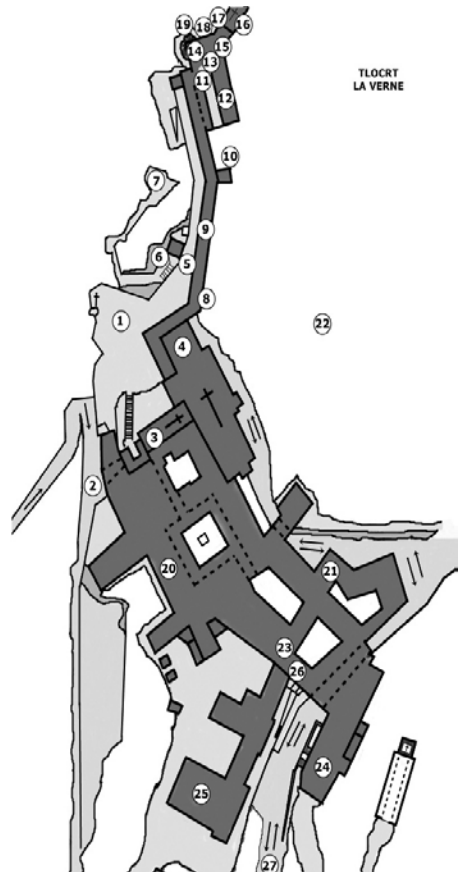
Ručak, procesija, sv. misa, večera
Noćenje na nedjelju
Doručak, "lunch packet"

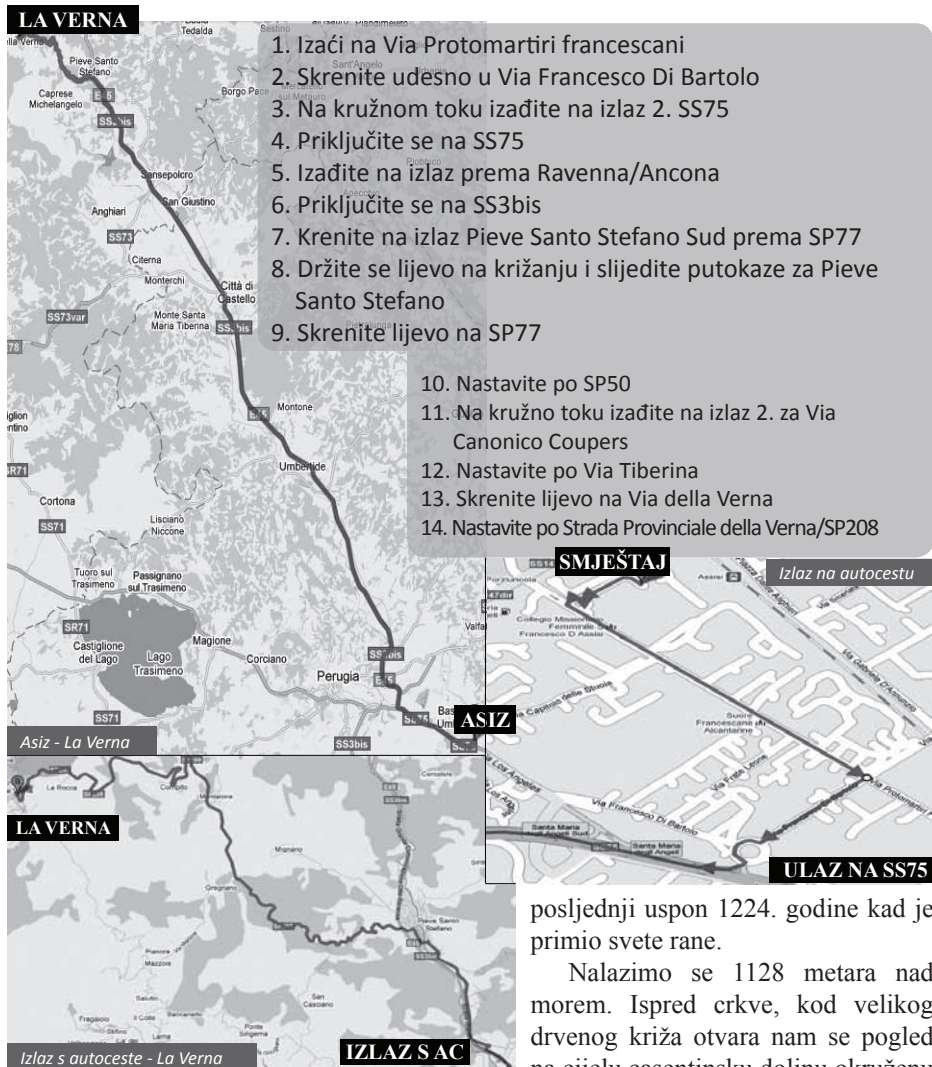
Gospodin ti dao svoj mir!

Ovo je Franjin pozdrav svima koji stupaju na brdo La Verna. La Verna je ušla u povijest velikih svetih mjesta upravo po susretu ljudskosti, poštovanja i duhovnog općinstva.

Godine 1213. bogati plemić iz Toscanе, gospodin Orlando de Chiusi iz Casentina, poklonio je sv. Franji mjesto *za pobožnost vrlo prikladnu goru koja se zove La Verna*. Teško je reći koliko se puta Franjo uspeo na ovu svetu goru. Najpoznatiji je njegov

1. trg ispred crkve
2. stari ulaz u svetište
3. crkvice Marije Anđeoske
4. bazilika i zvonik
5. kapela sv. Petra Alkantarskog
6. kapela sv. Marije Magdalene
7. stijeni Sasso spicco
8. kapela žalosti
9. hodnik prema kapeli stigmata
10. Franjina postelja
11. kapela obitelji Loddi
12. Eremitorij
13. Majka stepeništa
14. kapela sv. Sebastijana
15. kapela križa
16. kapela stigmata ili kapela svetih rana
17. kapela sv. Bonaventure
18. oratorij sv. Ante
19. udubljena stijena, pogled u provaliju
20. samostan
21. suvenimica
22. šuma
23. gostinjac
24. restoran
25. gostinjac za mlade
26. prostor za molitvu
27. ulaz

posljednji uspon 1224. godine kad je primio svete rane.

Nalazimo se 1128 metara nad morem. Ispred crkve, kod velikog drvenog križa otvara nam se pogled na cijelu casentinsku dolinu okruženu

apeninskim gorjem Pratomagno (1591 m). Slijeva na desno se prostiru *Chiusi della Verna* s ostacima grada grofa Orlanda. Lijevo je izvor za strance. To je cisterna iz XVI. stoljeća koja je služila gostima i hodočasnici. Nasuprot crkve sv. Marije Anđeoske stari je ulaz u svetište. Uz rub vrata čitamo natpis:

“Non est in toto sanctior orbe mons:” (Na cijelom svijetu nema svetijeg brda)

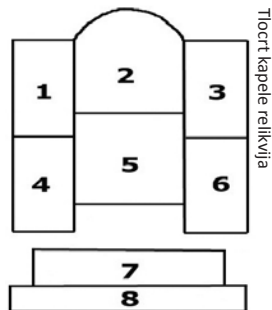
CRKVICA SV. MARIJE ANĐEOSKE. Ovo je prebivalište prve braće i najstariji dio samostana. S lijeve strane uz vrata se nalazi lik sv. Franje kako prima rane, a uz njega je grb plemićke obitelji Catani iz Chiusija. Ovu je crkvicu poželio sam Franjo koji je u videnju Djevice Marije primio oznaku mjesta i dimenzije same crkvice koje su bile potpuno jednake dimenzijama crkvice Marije Anđeoske u Porcijunkuli, gdje mu

je bio objavljen oblik života. Kako je bio vrlo odan Mariji Anđeoskoj htio je da se i ova crkva nazove po njoj. Unutrašnjost je podijeljena na dva dijela. 1250. godine su ju produžili da lakše primi vjernike koji su dolazili na ovo sveto mjesto. U kolovožu 1260. su po nalogu pape Aleksandra IV. biskupi iz Firence, Fiesola, Arezza, Perugia i Città di Castello in Urbino uspjeli na La Vernu i posvetili crkvicu. Prisutan je bio i sedmi generalni ministar Reda - sv. Bonaventura (1221. - 1274.).

BAZILIKA. S desne strane uz zvonik se nalazi ploča s likom Raspetoga koji obuhvaća sv. Franju. Ploču je darovao papa Leon XII. 1888., a njemu su je darovali franjevački trećoredci. Vidljivi su i tragovi bombardiranja La Verne iz 1944. godine. Zvonik je visok 24 metra i izgrađen je 1486. - 1490. godine. Crkva je posvećena Uznesenju Marijinom i od 1921. nosi naslov manje bazilike. Izgradnja je započela 1348. uz pomoć darova grofa Tarlata i njegove žene Ivane. Usprkos tome, dovršena je tek 1509. Radovi su stali zbog pomanjkanja novca. Crkva je jednobrodna u obliku križa. Grb je djelo Benedikta Buglionija iz Firentinske škole.

FRANJIN OLTAR. Prvi oltar s desna je posvećen sv. Franji. Djelo je to Andree della Robbia, načinjeno 1515. - 1520. godine.

KAPELA RELIKVIJA. Kapela je iz 1635. godine i sadrži najdragocjenije stvari koje možemo vidjeti na La Verni. Straga u zidu su neke stvari što ih je koristio sv. Franjo: stolnjak (2), drvena šalica (1) i čaša (3), što su ih za njega pripravili u kući grofa Orlanda, djelić pojasa (4), bič za bičevanje (6), štap (8). Tu je i grofov opasač (7). U sredini se, u brončanoj posudi nalazi kapljica Franjine krvi na platnu što ga je upotrebljavao za pokrivanje na prsima ispod grubog habita (5). Pod oltarom su relikvije rimskog mučenika Poncijana.

Tlocrt kapele relikvija

KAPELA ROĐENJA. Marija kleči pred svojim sinom, koji leži na hrpi trave. Svi koji su u nebesima (Otac, anđeli i Duh Sveti) gledaju u Riječ što je čovjekom postala. Osobito je čudesan Marijin lik i likovi svih drugih. Svi gledaju u Isusa, samo on gleda drugamo, gleda u nas jer je: *radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa*. Ispod je natpis: *Riječ je tijelom postala po Djevici Mariji*. Oltar je brončani iz 1993., a djelo je franjevca Costatina Ruggerija.

KAPELA KRISTOVOG UZAŠAŠĆA. Djelo je to iz 1490. godine.

KAPELA MARIJINOG NAVJEŠTENJA. Svi su likovi u iščekivanju Marijinog odgovora. Marijino smireno lice, ruka na Izajijinoj riječi: *Evo djeвица će začeti...* i druga na srcu, koje je spremno reći *da*. Njezin odgovor, koji još nije ni izrečen ispisan je ispod reljefa. *Evo, službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj*.

KAPELA SV. MIHOVILA koji je prikazan na platnu. Pod oltarom su stvari blaženog Ivana iz La Verne (1259. - 1322.). Zadnji je oltar posvećen sv. Anti Padovanskom (1604.). Platno je naslikao Emanuel iz Coma i prikazuje sv. Antu kako kleči pred djetetom Isusom koji mu se ukazao. Djelo je to iz godine 1670.

SASSO SPICO, KAPELA SV. MARIJE MAGDALENE, KAPELA SV. PETRA ALKANTARSKOG. S desne strane nalazi se zgrada na dva kata. Po predaji to je mjesto gdje je bila prva Franjina ćelija. Gornja je posvećena sv. Petru Alkantarskom (1499. - 1562.), španjolskom franjevcu koji je bio uzor pokore i molitve. Donja je kapela posvećena

sv. Mariji Magdaleni, svetici koja je uzor poslušnosti i ljubavi prema Gospodinu. Ako se spustimo još niže doći ćemo do *Sasso spicco* - viseće stijene. „*Kad je sveti Franjo nekoliko dana kasnije stajao pred ćelijom i promatrao obrise brda i divio se velikim raspuklinama i spiljama u golemim stijenama, stane moliti. Tada mu objavi Bog da su te zapanjujuće pukotine nastale na čudesan način u času Isusove muke kad su se, kako kaže sveto Evanđelje, raspukle stijene*” (Mt 27,14). Tako su ove jame i dubine za Franju postale poput Gospodinovih rana u kojima se u skrivenosti utapao u dubinu svojih misli. Kad se ponovno vratimo na trg ispred bazilike, nastavljamo put prema kapeli stigmata.

KAPELA ŽALOSTI. Ovu su kapelu sagradili grofovi iz Montedoglia. Na njoj su vidljivi tragovi bombardiranja iz 1944. godine, a prekriveni su velikim križem.

Na putu prema kapeli svetih rana. Vrijedna legenda tumači nastanak ovog hodnika. Braća su svakog dana i svake noći išli u pobožni obilazak mjesta na kojem je Franjo primio svete rane. Jedne su se zimske noći radi snježnog nevremena morali odreći tog obilaska. Ujutro su u snijegu otkrili tragove životinja koje su ih zamijenile u pobožnom hodu.

FRANJINA POSTELJA. Na sredini hodnika skrenemo desno i dođemo do vrlo dirljivog kutka. Tu se nastavlja pukotina stijene koja se vidi kod *Sasso spicco*. S lijeve je strane zid eremitorija, priroda i čudesan pogled na šumu, a s desne je strane udubina u kojoj je Franjo dopuštao „bratu magarcu“ da se odmori na goljoj stijeni.

KAPELA OBITELJI LODDI. Na kraju hodnika je kapela s ostacima fresaka na stropu i na zidovima. Izgradila ju je obitelj Loddi 1581. godine, želeći se ovdje pokopati.

EREMITORIJ. Na desnoj strani prema kraju hodnika su vrata koja vode u eremitorij rana. Tu žive braća po Pravilu kojega je sv. Franjo napisao za one koji žele živjeti kao pustinjaci.

MAJKA STEPENIŠTA. Kad se približimo *kapeli sv. rana*, na svodu koji je nasred stepenica vidimo fresku koja prikazuje Mariju s Isusom.

Lijevo se nalazi **KAPELA SV. SEBASTIJANA**, koja je izgrađena 1480. godine kao mjesto za ukop braće koja su bila u službi kapele sv. rana. Na oltaru je glineni kip sv. Sebastijana djelo Francesca Colline.

KRIŽNA KAPELA. Ako se spustimo po stepenicama, doći ćemo do ćelije koju si je dao sagraditi sv. Franjo kad je zadnji put bio na La Verni, 1224. godine. Želio je biti u potpunoj samoći i samo je bratu Leonu bilo dozvoljeno pričati mu. Iznad oltara se u sjedećem položaju nalazi kip sv. Franje s ranama; jednom se rukom oslanja na Sv. pismo koje govori o trpljenju Gospodina našega Isusa Krista. Pokraj njega je sokol, koji mu je postao prijateljem i noću ga budio na molitvu. Ovdje je Franjo molio za dvije milosti: “*O, Gospodine moj, molim te da mi udijeliš dvije milosti prije nego što umrem. Prva je da za svoga života osjetim u svojoj duši i na svome tijelu, koliko je to moguće, onu neizmjernu ljubav kojom si ti, Sine Božji, gorio da dragovoljno podneseš toliku muku za nas grešnike*”. Ovdje je bratu Leonu napisao blagoslov koji ga je vrlo smirio. Na drugu stranu pergamene napisao je *Pohvale Svevišnjem*. To je brat Leon brižno čuvao i nosio u svom habitu sve do smrti 1271. godine. Sada se pergamenta čuva u samostanu sv. Franje u Asizu.

KAPELA SVETIH RANA ILI KAPELA STIGMATA. Prije nego uđemo u kapelu, zapaziti ćemo ponad vrata mramorni reljef iz XIII. stoljeća. To je najstariji prikaz utisnuća rana sv. Franji.

Mjesto na kojem se to dogodilo je obloženo crvenim mramorom i zaštićeno sa šipom. Prvobitno je brat Leon

ovdje postavio drveni križ. Godine 1263. je uz pomoć grofa Šimuna iz Battifolle sagrađena ova kapela.

Ovo djelo (glavni oltar) visoko je 590 cm, a široko 420 cm. Prikaz raspeća je pun trpljenja i boli. O tome govori i natpis ispod prikaza: *Svi vi što putem prolazite, pogledajte i vidite ima li boli kakva je bol kojom sam ja pogođen...* (Tuž 1,12). Ponad natpisa INRI nalazi se pelikan, koji, prema ljudskoj predodžbi, kad za svoje ptiče nema potrebne hrane rastrga vlastite prsi da ptiči mogu jesti njegovo meso i piti njegovu krv. Pelikan označava Isusa Krista koje je dao svoj život za sve ljude. Na lijevoj strani se nalazi tužno sunce, koje radi boli ima zakrivljene zrake, a desno je mjesec koji strašno i neutješno plače. Četiri skupine anđela su također potresene zbog Isusove smrti. Osobe pod križem su svaka posebice s raspetim Gospodinom: sv. Franjo, Isusova majka, sv. Ivan i sv. Jeronim. Pod križem je lubanja koja prema legendi predstavlja Adamovu lubanju, zakopanu pod Kalvarijom. Spasiteljeva je krv najprije doprla do njega i probudila ga, a po njemu je cijelom čovječanstvu vratila život.

TABERNAKUL (svetohranište). Brončani tabernakul, nalik na škrinjicu, djelo je Nadia Canutija iz 1987. godine. Isti je umjetnik načinio stalak za knjigu, ambon, svjetiljku, dva stalka za cvijeće i svijećnjake.

KOR. Uz zidove kapele se nalaze korska sjedala od orahovine iz 1532. godine.

KAPELA SV. BONAVENTURE. Iz kapele sv. Križa vode stepenice ispod same kapele i po kojima možemo sići u kapelu sv. Bonaventure. On si je 1259. godine ovdje podigao ćeliju. Na ovome je mjestu započeo pisati svoje izvrsno djelo *Put duše k Bogu*.

ORATORIJ SV. ANTE. Iziđemo li iz kapele Sv. Križa, pa se okrenemo desno, po stepenicama doći ćemo do oratorija sv. Ante Padovanskog (1195. - 1231.). Boravio je u blizini druge Franjine ćelije i to godinu dana prije svoje smrti. Umro je 13. lipnja 1231. u Padovi. Oltar je iz 1780. godine, a kip je načinjen oko 1900.

Na putu do vrha Penna doći ćemo do kapelice blaženog Ivana iz La Verne, sazidanu 1518., dalje ćemo doći do stijene brata vuka. To je ogroman kameni zub, koji se otkinuo od planine. Na vrhu La Penne je kapelica, koju je 1580. dao sagrađiti Carlo Angelieri iz Angharija. Tu je bio i križ kojega su premjestili u samostan, jer su se bojali da ga netko ne ukrade.

La Verne

Padova

Sv. Anto Padovanski; sv. Leopold Mandić

Santuario di San Leopoldo Mandic, Piazzale S. Croce, 44; 35123 Padova

tel: 0039-049-880-2727

fax: 049-8802465

e-mail: info@leopoldomandic.it

www.leopoldomandic.it

www.basilicadelsanto.org

13.15 - obilazak svetišta sv. Ante

15.00 - sv. misa u svetištu sv. Leopolda

SVETIŠTE SV. ANTE PADOVANSKOG.

Gradnja Bazilike Svetog Ante (tal. Basilica di Sant'Antonio da Padova), koji je umro u Padovi 1231. godine, započela je 1232. godine.

U svom glavnom dijelu bazilika je dovršena

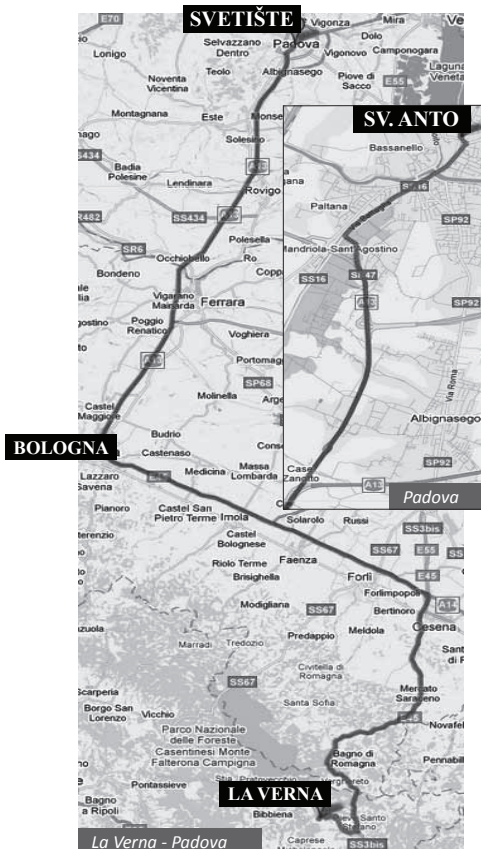
krajem XII. stoljeća. Duga je 115 metara, u najvećem rasponu je široka 55 metara, a unutarnja visina doseže 38.50 m; nad njom se izdiže 8 kupola, 2 zvonika i 2 vitka tornjića; dva srodna zvonika dosižu visinu od 68 m.

Sv. Anto Padovanski rodio se 1195. godine u Lisabonu, glavnom gradu Portugala. Krsno mu je ime bilo Fernando Martins de Bulhões ili Fernando Martim de Bulhões e Taveira Azevedo (ovisno o izvorima). Ostavivši svijet i stupivši u red sv. Franje, dobio je ime Ante, a jer je umro u talijanskom gradu Padovi i tu počivaju njegovi ostaci, dobio je naslov Padovanski. U rodnom Portugalu se štuje kao sv. Anto Lisabonski. Umro je 13. lipnja 1231. u Arcelli kod Padove u svojoj 36. godini. Braća njegova pokopaše ga na njegovu želju u padovanskoj crkvi Uzvišenja svete Marije. Već u svibnju 1232. godine uvrsti ga papa Grgur IX. u svece. Kad su Antine posmrtno ostatke premještali u baziliku njemu u čast sagrađenu u Padovi, otvorili su mrtvačku škrinju i ustanovili da se cijelo njegovo tijelo raspalo, dok je jezik ostao posve svjež. On se i danas čuva u toj crkvi. Tim čudom je Bog svetog Antu priznao i nagradio kao izvanredno zaslužnog propovjednika. On je mnoge poučio, utješio; odvratio od grešna života i krivovjerja te priveo Bogu. Jedna legenda o svetom Anti pripovijeda ovo: kad je Anto htio pred velikim mnoštvom ljudi na obali Riminija propovijedati, gotovo ga nitko nije htio slušati. Tada su iz mora podigle svoje glave ribe i pažljivo ga slušale. Zbog toga su se dali pokrstiti svi stanovnici Riminija. Svetom Anti kao velikom čudotvorcu pripisuje se i ovo: neka je majka po njegovu zagovoru dobila milost da joj je dijete koje se bilo utopilo opet oživjelo. Bila je obećala da će, ako dijete oživi, dati siromasima toliko kilograma žita koliko je dijete teško. U spomen toga daruje se danas za kruh svetog Ante - za siromahe.

SVETIŠTE SV. LEOPOLDA MANDIĆA. (Herceg-Novi, Boka Kotorska, 12. svibnja 1866. - Padova, 30. srpnja 1942.) je drugi kanonizirani hrvatski svetac Rimokatoličke Crkve, svećenik, kapucin, poznati ispovjednik, promicatelj jedinstva kršćana. Papa Pavao VI. proglasio ga je blaženim 2. svibnja 1976., a svetim ga je proglasio, 16. listopada 1983. papa Ivan Pavao II.

Na krštenju je dobio ime Bogdan, a po ulasku u kapucine promijenio ga je u Leopold. Bio je najmlađe od dvanaestero djece. Njegovi roditelji bili su vjerni kršćani. Rodbina i znanci zvali su ga „naš Bogdo”. Bio je visok samo 135 cm. U dobi od 16 godina polazi na nauke u sjemenište u Udinama u sjevernoj Italiji. Na dan 20. rujna 1890., kardinal Domenico Agostini ga je zaredio za svećenika.

Početkom Prvog svjetskog rata nije htio primiti talijansko državljanstvo pa je kao stra-

1. Krećite se na sjeverozapad od Via del Doccione prema Viale San Francesco/SP208
2. Oštro desno na Viale San Francesco/SP208
3. Skrenite lijevo na Via Tiberina
4. Skrenite desno za ulaz na E45/SS3bis prema Cesena
5. Krenite na izlaz Cesena Nord za A14 prema Bologna/Ancona
6. Slijedite putokaze za E45/Bologna i priključite se na A14/E45
7. Izadite na A13 prema Padova
8. Krenite na izlaz 8 prema Padova
9. Priključite se na Via Battaglia/SS16
10. Nastavite po Viale Felice Cavallotti
11. Nastavite po Via Andrea Costa
12. Na kružnom toku izadite na izlaz 2. za Via Giordano Bruno

nac iz neprijateljske države morao u koncentracijski logor. Obrazložio je to riječima: “Krv nije voda!”

Zadnjih četrdeset godina života proveo je u kapucinskom samostanu u Padovi ispovijedajući vjernike satima.

Prije smrti o. Leopold je preokao, da će kapucinski samostan u Padovi biti razrušen od bombi. Ipak, kod te strašne ratne katastrofe, bombardiranja 14. svibnja 1944., njegova ispovjedaonica je ostala pošteđena da bude trajan znak njegova pomiriteljskoga apostolata.

Njegov grob, koji se nalazio na gradskom groblju, postao je ciljem mnogih posjeta i velikog štovanja, sve dok posmrtni ostaci nisu bili prenijeti u novu grobnu kapelicu, koja je u tu svrhu sagrađena u blizini njegove sobice za ispovijedanje. Kada su pregledani njegovi posmrtni ostaci u toku postupka za proglašenje blaženim, njegovo je tijelo pronađeno netaknuto, neraspadnuto u svim svojim dijelovima, a takvo se i sada nalazi u njegovu grobu.

- Asiz, početak 1220. Franjin povratak u Italiju.
- Maroko, 16. I. 1220. Prvi mučenici u Maroku.
- Viterbo, 16. I. 1220. Franjo kod pape Honorija III.
- Porziuncola, 17. V. 1220. Kapitul o Duhovima, Petar Katanski, Franjin vikar.
- Rim, 22. IX. 1220. Bula *Cum secundum consilium*. U Red se uvodi novicijat.
- Rim, jesen 1220. Suret sv. Franje i sv. Dominika kod kardinala Hugolina.
- Asiz, 1220./1221. *Pismo ministru; Pismo vjericima*.
- Porziuncola, 30. V. 1221. Kapitul o Duhovima. Franjo predočuje braći *Nepotvrđeno pravilo*, koje Cezar iz Spayera opskrbljuje mnogim biblijskim tekstovima.
- Bologna, 1222. *Pismo građanima Bologne*.
- Porziuncola, 22. V. 1222. Kapitul o Duhovima.
- Porziuncola, 11. VI. 1223. Kapitul o Duhovima, sređivanje Pravila.
- Rim, 29. XI. 1223. Bula *Solet annuere*; svečano odobravanje *Pravila*. Konačno *Pravila* potvrđeno.
- Greccio, 1223. Božićne jaslice, Franjo prvi pravi jaslice na uspomenu rođenja Isusa Krista.
- Porziuncola, 1224. Kapitul o Duhovima.
- La Verna, 1224. Stigmatizacija. Franjo dvije godine prije smrti dobiva stigme, vidljive znakove Kristove muke.
- La Verna, jesen, 1224. Poticaj na hvalu Božju, s prilogom *Blagoslov bratu Leonu*.
- 1224./1225. Nastanak *Pjesma stvorova* ili *Il Canticum delle creature*. *Pismo sv. Anti Padovanskom*.
- Siena, svibanj 1226. *Oporuka u Sieni*.
- Asiz, 1226. *Posljednja volja* napisana sv. Klari; *Oporuka; Pjesma utješnica* sv. Franje klarisama.
- Asiz, na dan smrti *Pismo gospođi Jakobi*.
- Asiz, 3. X. 1226. Smrt sv. Franje.
- Asiz, 4. X. 1226. Ukop u crkvi sv. Jurja.
- Rim, 1227. - 1241. Pontifikat pape Grgura IX. Kardinal Hugolin nekadašnji kardinal protektor postaje papa.
- Asiz, 16. VII. 1228. Kanonizacija sv. Franje. Svetim ga proglasio papa Grgur IX.
- Asiz, 25. V. 1230. Prijenos tijela sv. Franje u crkvu San Francesco. Danas poznatiju kao *Sacro convento*.

ŽIVOT SV. KLARE

- Klara se rodila u uglednoj plemićkoj obitelji u Asizu. 1194.
- Klara privučena idealom franjevačkog života, kako ga je živio i naviještao sv. Franjo, 1212.
- U dogovoru s njim i braćom, napušta rodnu kuću i odlazi u Porcijunkulu gdje joj Franjo daje redovnički veo. Nakon što joj je sv. Franjo dao redovnički veo privremeno živi u samostanu benediktinki u Bastiji, a poslije toga prelazi u kućicu pored sv. Damjana koju je sveti Franjo obnovio.
- Odredbom IV. lateranskog sabora Klara dobiva pravilo sv. Benedikta i postaje opaticom. 1215.
- Klara je izmolila dopuštenje od pape Inocenta III. prema kojem nitko nije smio prisiliti samostan Sv. Damjana da primi vlasništvo. 1215. - 1216.
- Uz Franjinu pomoć od pape Inocenta III. dobiva povlasticu siromaštva da smije živjeti potpunim evanđeoskim životom u svetom siromaštvu. 1216.
- Papa Grgur IX. svečano joj potvrđuje *Pravilo*, a to su privilegije koje joj je dao papa Inocent III. 1228.
- Klara je napisala prvo *Pismo sv. Janji Praškoj* u kojem govori o napuštanju zemaljskih dobara da bi se zadobilo nebesko, aludirajući na Janjin životni izbor. 1234.
- Nastaje drugo *Pismo sv. Janji Praškoj* u kojem Klara hvali Janju kao nasljedovateljicu Kristovu i ohrabruje je da nastavi na tom putu. 1234. - 1238.
- Piše treće *Pismo sv. Janji Praškoj* koje se odnosi na određene poteškoće koje Janja proživljava. 1238.
- Inocent IV. nasljednik pape Grgura IX. također daje sv. Klari pravilo koje klarise oslobada od benediktinskog pravila, a vrhovna vlast dana je gen. ministru Manje braće. 1247.
- Nastaje *Oporuka sv. Klare* po primjeru na *Oporuku sv. Franje*. 1247. - 1253.
- Klara piše dva pisma koja se odnose na Ermentrudu koja je bila zaslužna za širenje klarisa u Flandrijskim zemljama. 1252.
- Klara piše četvrto *Pismo sv. Janji Praškoj* u kojem želi još jednom pozdraviti Janju. 1253.
- Klari je napokon potvrđeno i njezino vlastito *Pravilo* od pape Inocenta IV. bulom *Solet annuere*, i s tim je pravilom u rukama umrla. 1253.
- Na umoru sv. Klara je izrekla blagoslov svojim sestrama, koji je sličan blagoslovu koji je sv. Franjo dao bratu Leonu. 1253.
- Papa Aleksandar IV. proglasio je Klaru svetom. 1255.
- Napravljena je divna crkva *Sancta Chiara* gdje su sestre preselile iz sv. Damjana. 1260.
- Papa Urban IV. izdaje novo pravilo, kojeg su svi samostani trebali prihvatiti. 1263.
- Podignute su kosti sv. Klare, nađeno je *Pravilo* zaključano u drvenoj kutiji. 1893.

